

หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ต้นแก้ววิเศษ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓-๕

กระทรวงศึกษาธิการ

ประวิทย์

หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ชุดวิทยาศาสตร์

^A
เรื่อง

ต้นแก้ววิเศษ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๔

กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง ดันแก้ววิเศษ

พิมพ์แจกครั้งที่ ๑ จำนวน ๔๕,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๕๒๘

ผู้จัดพิมพ์ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

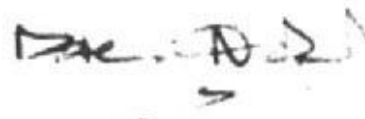
ISBN 974 - 10 - 0259 - 9

คำนำ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินโครงการผลิตหนังสืออ่านเพิ่มเติม เสริมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ วัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนใช้เป็นหนังสือสำหรับค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเพิ่มเติมจากหนังสือเรียนและ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่าน

หนังสือเรื่อง “ต้นแก้ววิเศษ” เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมชุดวิทยาศาสตร์ กลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓-๔ ซึ่งคณะกรรมการจัดทำ หนังสืออ่านเพิ่มเติมเสริมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (วิทยาศาสตร์) ที่กระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งขึ้น ได้มอบหมายให้นางสาวดวงเดือน อ่อนน้อม เป็นผู้เรียบเรียง และนางจุรีระ สุกর্ণ-ไพบุลย์ เป็นผู้ตรวจขึ้นสุดท้าย และได้แต่งตั้งคณะบรรณาธิการร่วมบรรณาธิการ ดัดฉบับด้วย หนังสือเล่มนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องพืช ลักษณะและส่วนประกอบของพืช อันได้แก่ ราก ลำต้น ใบ ดอกและผล หน้าที่ของส่วนประกอบแต่ละชนิด การดำรง ชีวิต ประโยชน์ของพืช และโทษของการทำลายพืช นอกจากนี้ยังได้สอดแทรกคุณธรรม ในเรื่องความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณาอีกด้วย ซึ่งในการเรียนการสอนควรควรมอบหมายให้นักเรียนอ่านหนังสือเล่มนี้ประกอบ

กรมวิชาการหวังว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียน การสอนตามสมควร และขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำไว้ ณ โอกาสนี้

(นายกมล สุกประเสริฐ)

รองอธิบดี รักษาราชการแทน

อธิบดีกรมวิชาการ

๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๘

สารบัญ

	หน้า
เพื่อนใหม่ของกล้วย.....	๑
เด็กดี.....	๓
ท้องใต้พิภพ.....	๑๓
เอาตัวรอด.....	๒๓
ดินแดนแห่งความงามและสีสัน.....	๓๓
ต้นไม้ใจดี.....	๔๖
กลับบ้าน.....	๕๑

เพื่อนใหม่ของกล้วย

เย็นวันหนึ่งหลังจากรับประทานอาหารเสร็จแล้ว กล้วยออกไปวิ่งเล่นหน้าบ้านกับเจ้าบัวลูกหมาตัวโปรด กล้วยวิ่งไปแอบเจ้าบัวอยู่ที่หลังคันแก้ว ทันใดนั้นกล้วยก็ได้ยินเสียงเรียกเบา ๆ

“กล้วยจ๊ะ กล้วยจ๋า” กล้วยหันไปรอบ ๆ เพื่อหาว่าใครเรียกก็ไม่เห็นว่ามีใครอยู่ในบริเวณนั้น แม้แต่เจ้าบัวซึ่งคงจะไม่อยากเล่นอีกต่อไปแล้วจึงหายตัวไป

“กล้วยจ๊ะ กล้วยจ๋า” กล้วยได้ยินเสียงเรียกอีกเป็นครั้งที่สอง

“มองหาใครอยู่จ๊ะ ฉันกำลังพูดกับเธออยู่ตรงนี้ ทำไมไม่หันหน้ามาพูดกับฉันล่ะ”

“เสียงใครนะ” กล้วยพูดพร้อมกับหันไปรอบ ๆ “ฉันไม่เห็นมีใครอยู่แถวนี้เลย”

“แหม ก็ฉันยืนอยู่ข้าง ๆ เธอนี่อย่างไรล่ะ เธอยังไม่เห็นฉันอีกหรือ” กล้วยได้ยินเสียงตอบกลับมา

“เอ๊ะ ไม่เห็นมีใครเลยนอกจากคันแก้วคันนี้” กล้วยรำพึงเบา ๆ

“ก็ใช่ะซี ฉันนี่แหละ คือ คันแก้ว”

“ฉันไม่เชื่อหรอก ต้องมีใครกำลังหลอกฉันอยู่แน่ ๆ คันแก้วพูดไม่ได้นี่นา” กล้วยร้องขึ้น

“เชื่อหรือไม่เชื่อก็ตามใจเธอ แต่ฉันก็กำลังพูดอยู่กับเธอจริง ๆ ฉันไม่เคยพูดกับใครเลยนะ แต่ที่ฉันพูดกับเธอก็เพราะฉันเห็นว่า

เธอเป็นเด็กดี เป็นที่รักของพ่อ แม่ ครู และเพื่อน ๆ และที่สำคัญก็คือเธอรักฉัน” ดันแก้วบอก

“เธอรู้ได้อย่างไรว่าฉันรักเธอ ชีตู่ล่ะซี” กล้วยพูด

“ก็ ... เธอแอบมาจูบฉันบ่อย ๆ ไม่ใช่หรือ แล้วอย่างนี้จะไม่ให้ฉันคิดว่าเธอรักฉันได้อย่างไร” ดันแก้วเอ่ยขึ้นด้วยน้ำเสียงกลัวหัวเราะ

กล้วยยิ้มอย่างอาย ๆ แล้วกล่าวว่า “เอาละ ๆ ฉันยอมรับว่าฉันรักเธอ เพราะเธอมีดอกสวyleftก็หอมด้วย แม่ก็รักเธอด้วยเหมือนกัน ฉันจึงชอบเก็บดอกแก้วไปให้แม่”

พอกล้วยพูดจบ ดันแก้วรีบพูดต่อทันทีว่า “นี่แหละเป็นความดีอย่างหนึ่งของเธอ เด็กบางคนไม่น่ารักอย่างเธอเลย เห็นดอกไม้ที่ไหนต้องเด็ด เด็ดแล้วโยนทิ้งไป การกระทำแบบนี้นอกจากจะทำให้สกปรกแล้วยังทำให้คนอื่นอดได้ชื่นชมความงามของดอกไม้อีกด้วย สถานที่บางแห่งถึงกับต้องปิดป้ายไว้เลยว่า ห้ามเด็ดดอกไม้”

“อ้าว ฉันเด็ดดอกไม้เหมือนกัน ทำไมเธอยังชมฉันว่าเป็นเด็กดีอีกล่ะ” กล้วยร้องอุทาน

“เพราะเธอไม่ได้เด็ดเอาไปทิ้ง เธอเอาไปให้แม่ แสดงถึงความมีน้ำใจของเธอ นี่แหละเป็นประโยชน์อย่างหนึ่งของต้นไม้คือให้ดอกสวย ๆ เอาไว้ให้คนนำไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ เอาไปใช้แสดงความรักบ้าง แสดงความยินดีบ้าง แสดงความเห็นใจบ้าง หรือเอาไปทำอะไรอื่น ๆ ได้อีกหลายอย่าง อีกอย่างหนึ่งก็คือเธอมีสิทธิ์ที่จะ

เด็ดได้ เพราะเป็นดอกไม้ในบ้านของเธอเอง ถ้าเป็นของสาธารณะ เธอคงไม่เด็ดใช่ไหม” ดันแก้วถาม “ไม่เด็ดหรอก” กล้วยตอบ แล้วมองไปรอบ ๆ และพิมพ์ว่า

“เอ นี่เจ้าบัวไปไหนนะ”

“บัว...บัว...” กล้วยตะโกนเรียก

ดันแก้วถามกล้วยว่า “ในบ้านนี้มีบัวด้วยหรือ ฉันไม่เคยเห็นเลยที่บ้านนี้มีบ่อหรือสระที่ไหนที่จะปลูกบัวได้”

กล้วยหัวเราะกึก ๆ พร้อมกับตอบว่า “บัวเป็นชื่อลูกหมาของฉัน ไม่ใช่ต้นไม้”

“แหม ทั้งคนทั้งสุนัขบ้านนี้เอาชื่อของพวกฉันไปเป็นชื่อหมดเลย” ดันแก้วดัดพ้อ

“เธอหวังชื่อด้วยหรือ” กล้วยถาม

“ไม่ได้หวังหรอกจ้ะ แต่อยากให้คนคิดถึงพวกฉันสักนิดว่า พวกฉันให้ประโยชน์แก่คนมากมายเหลือเกิน ยามคนหิวก็กิน พวกฉันเป็นอาหาร ยามคนเจ็บก็ใช้พวกฉันเป็นยารักษาโรค เวลาคนไม่มีที่อยู่อาศัยก็เอาพวกฉันไปสร้างบ้านเรือน ยามคนรักกัน ก็ใช้พวกฉันเป็นสื่อแสดงความรัก เมื่อคนต้องการแสดงความเคารพคนอื่นก็ยั้งใช้พวกฉันได้อีก คนจึงควรเอาใจใส่ดูแลพวกฉันตามสมควร ไม่ปล่อยปละละเลยให้เป็นไปตามยถากรรม” ดันแก้วดัดพ้อต่อไปอีก

“โถ อย่างน้อยใจไปเลย ถึงใครเขาไม่ดูแลเธอก็ยังมีฉันคนหนึ่งละที่ยังห่วงใยเธออยู่เสมอ ฉันจะมาคุยกับเธอทุกวันเลยดีไหม”

ประโยชน์ที่ได้จากพืช

กล้วยปลอบใจต้นแก้ว

“ดีซิจ๊ะ การคุยกับต้นไม้จะช่วยให้ต้นไม้มีชีวิตชีวาขึ้นได้
อย่างเดียวกับที่เธอรู้สึกมีชีวิตชีวาขึ้นเมื่อเธอได้คุยกับเพื่อน แต่ฉัน
จะคุยกับเธอทุกวันไม่ได้หรอก เป็นการผิดธรรมชาติ ที่ฉันพูดกับ
เธอวันนี้ก็เพราะอยากให้รางวัลเด็กที่รักฉันและฉันก็รักเขาเท่านั้น
เอง”

“เธอหมายถึงฉันหรือ” กล้วยถามด้วยความตื่นเต้น

“ใช่จ๊ะ ฉันจะให้รางวัลด้วยการพาเธอไปเที่ยวเมืองต้นไม้
อยากไปไหมล่ะ” ต้นแก้วถามเพื่อความแน่ใจ

กล้วยละล้าละลักตอบ “อยากไปจิ” พร้อมทั้งตั้งคำถามเกี่ยวกับเมืองต้นไม้หลายคำถาม “เมืองต้นไม้เป็นอย่างไร อยู่ที่ไหน แล้วจะไปได้อย่างไร ไปเดี๋ยวนี้ได้ไหม”

ต้นแก้วหัวเราะพร้อมกับกล่าวว่า “ใจเย็น ๆ เธอกับฉันต้องมีข้อตกลงกันก่อน เธอจึงจะไปเที่ยวเมืองต้นไม้ได้”

“เธอจะให้ฉันทำอะไรบ้างละ ฉันทำได้ทุกอย่างเลย บอกมาจิ” กล้วยตอบอย่างแข็งขัน

ต้นแก้วอธิบายว่า “เธอจะไปเที่ยวเมืองต้นไม้เดี๋ยวนี้ไม่ได้หรอก เธอจะไปได้ก็ต่อเมื่อเธอได้ทำความดีเป็นพิเศษ เมื่อถึงวันนั้นให้เธอมาที่นี่ เธอจะเห็นช่อดอกแก้วสีแดงซึ่งแปลกกว่าช่ออื่น ๆ

ที่มีสีขาว ขอให้เธอได้ออกจากคันแล้วทักหุไว้ แล้วฉันจะพาเธอไปเที่ยวเมืองคันไม้ เธอต้องพยายามดูแลรักษาช่อดอกแก้วสีแดงนี้ไว้ให้ดีนะ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างจะจบสิ้นทันทีที่ช่อดอกแก้วสีแดงหลุดจากหูของเธอ”

“ตกลง ฉันจะจำคำของเธอไว้” กลัวยรับคำ

“วันนี้ฉันพูดมากเกินไปแล้วต้องลาเสียที แต่ก่อนไปขอให้จำไว้ อีกอย่างหนึ่งว่า เธอจะเล่าเรื่องนี้ให้ใครฟังไม่ได้เป็นอันขาด มิฉะนั้นแล้วฉันจะไม่พูดกับเธออีกเลย แล้วเธอก็จะอดไปเที่ยวเมืองคันไม้ จำไว้ให้ดีนะ” คันแก้วส่าย “ฉันไปละ สวัสดิ์”

“เดี๋ยวซี ๆ อย่าเพิ่งไป ฉันยังอยากรถามเกี่ยวกับเมืองคันไม้” กลัวยพูดแต่ไม่มีเสียงตอบจากคันแก้ว

เด็กดี

วันนี้กลับจากโรงเรียนมาถึงบ้านเร็วกว่าทุก ๆ วัน
พอถึงบ้านหลังจากเก็บกระเป๋าเข้าที่แล้ว ก็รีบวิ่งไปหาแม่ด้วยท่าทาง
ประจบพร้อมกับส่งเสียงเรียกแม่อยู่แจ้ว ๆ

“แม่จ๋า แม่”

แม่มองกลับด้วยความเอ็นดูแล้วพูดว่า

“ท่าทางแบบนี้แสดงว่าหิวมาละซิ วันนี้เรียนมากหรือเล่นมาก
ล่ะลูก หิวโซมาที่เดียว”

“ไม่ใช่ทั้งสองอย่างเลยแม่” กล้วยตอบ พร้อมกับพูดต่อไปว่า
“วันนี้กล้วยมีเรื่องจากที่โรงเรียนมาเล่าให้แม่ฟังด้วย แต่ก่อนเล่า
แม่มีขนมอะไรให้กล้วยกินบ้างไหมจ๊ะ หิวจังเลย”

“แม่มีกล้วยบวชชีของโปรดของลูกใจล่ะ ไปกินเสียซิ เสร็จ
แล้วจะได้เล่าเรื่องจากที่โรงเรียนให้แม่ฟัง แม่อยากรู้เรื่องเต็มที่
แล้ว”

หลังจากอืมนำสำราญดีแล้ว กล้วยจึงเล่าให้แม่ฟังว่า

“เมื่อตอนกลางวันนะแม่ ตอนที่กล้วยกำลังกินข้าวอยู่ กล้วย
เห็นแดงเพื่อนชั้นเดียวกันกับกล้วย เขานั่งอยู่เฉย ๆ ไม่กินข้าว
กล้วยจึงไปถามเขาว่า ไม่กินข้าวหรือ เขาก็บอกว่าไม่หิว แต่กล้วย
สังเกตเห็นเขาแอบมองดูตอนที่กล้วยกำลังกิน กล้วยก็เลยแบ่ง
ข้าวกลางวันของกล้วยใส่ฟากล่องข้าวยกไปให้เขา ตอนแรก
เขาไม่ยอมกิน กล้วยชวนเขาดังนานเขาจึงยอม แล้วเราสองคน
ก็กินข้าวด้วยกันอย่างเอร็ดอร่อย คุยกันไปคุยกันมากกล้วยจึงรู้ว่า
ทำสตาจก็หล่นหาย เลยต้องอดข้าวกลางวัน พอบ่ายท้องของกล้วย
ร้องจ๊อก ๆ เลยแม่ วันนี้กล้วยจึงต้องรีบกลับบ้านแต่วันมาขอ
ขนมแม่กิน”

พอกกล้วยเล่าจบ แม่ก็ลูกมากอดกล้วยไว้พร้อมกับชมว่า

“ลูกของแม่ช่างน่ารักจริง ๆ” แล้วจึงสอนว่า “เกิดเป็นคน
ต้องรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ อย่างที่ลูกทำวันนี้เป็นสิ่งที่ดี

มากนะลูก จะเป็นกุศลส่งให้ลูกมีแต่ความสุข และพบแต่สิ่งที่ดีงามต่อไป” เมื่อกล้วยได้ยินแม่พูดเช่นนั้นก็พลันนึกถึงข้อตกลงของคันแก้วได้ จึงรีบถามแม่

“แม่ว่าสิ่งที่กล้วยทำไป เรียกว่าทำดีเป็นพิเศษได้ไหมจ๊ะ”

“ได้แน่ ๆ ลูก สงสัยอะไรหรือ” แม่ถามด้วยความประหลาดใจ

“กล้วยอยากทราบจ๊ะ กล้วยขออนุญาตออกไปเล่นที่หน้าบ้านกับเจ้าบัวนะจ๊ะ”

“ไปเถอะ แล้วระวังเนื้อระวังตัว อย่าชนมากนักนะลูกประเดี๋ยวจะเป็นอันตราย” แม่กำชับ

“จ๊ะแม่ กล้วยไปละ” กล้วยรับคำพร้อมกับวิ่งต้อออกไปโดยมีเจ้าบัวซึ่งนอนอยู่แถวนั้นลูกร่วงตามออกไปด้วย

กล้วยรีบวิ่งตรงไปยังคันแก้ว พอไปถึงก็ส่งเสียงร้องเรียก

“คันแก้วจ๋า แม่บอกว่าวันนี้ฉันทำความดีเป็นพิเศษแล้ว เธอจะพาฉันไปเที่ยวเมืองคันไม้ได้หรือยัง”

“_____” เงียบไม่มีเสียงตอบจากคันแก้ว แต่ทันใดนั้นกล้วยก็เหลือบไปเห็นดอกแก้วช่อหนึ่งค่อย ๆ เปลี่ยนสีจากสีขาวเป็นสีชมพูอ่อน แล้วสีก็แก่ขึ้นเรื่อย ๆ จนกลายเป็นสีแดงเข้ม กล้วยตกตะลึงจ้องมองดูไม่วางตา พอหายตะลึงจึงเอื้อมมือออกไปเด็ดดอกแก้วช่อนั้น แล้วทักหูไว้จับพลันก็ได้ยินเสียงของคันแก้ว

“สวัสดีจ๊ะกล้วยเด็กที่น่ารัก เธอพร้อมที่จะไปกับฉันหรือยัง”

“พร้อมแล้วจ๊ะ” กล้วยตอบทันที “แต่ว่าฉันขอเอาเจ้าบัวไปด้วยได้ไหม เจ้าบัวคงเหงาแน่ ๆ ถ้าฉันไม่อยู่ ให้บัวไปด้วยนะ

ฉันสัญญาว่าจะดูแลมันอย่างดี “ไม่ปล่อยให้ยุ่งจู้จี้จ้านเลย” กลัว
ต่อรองกับต้นแก้ว

ต้นแก้วเจ็บไปครู่หนึ่งราวกับต้องการเวลาในการตัดสินใจ
แล้วจึงตอบตกลง

“ตกลง ๆ ฉันอนุญาตให้เจ้าบัวของเธอไปด้วยได้ แต่ว่าเธอ
ต้องรักษาสัญญานะ”

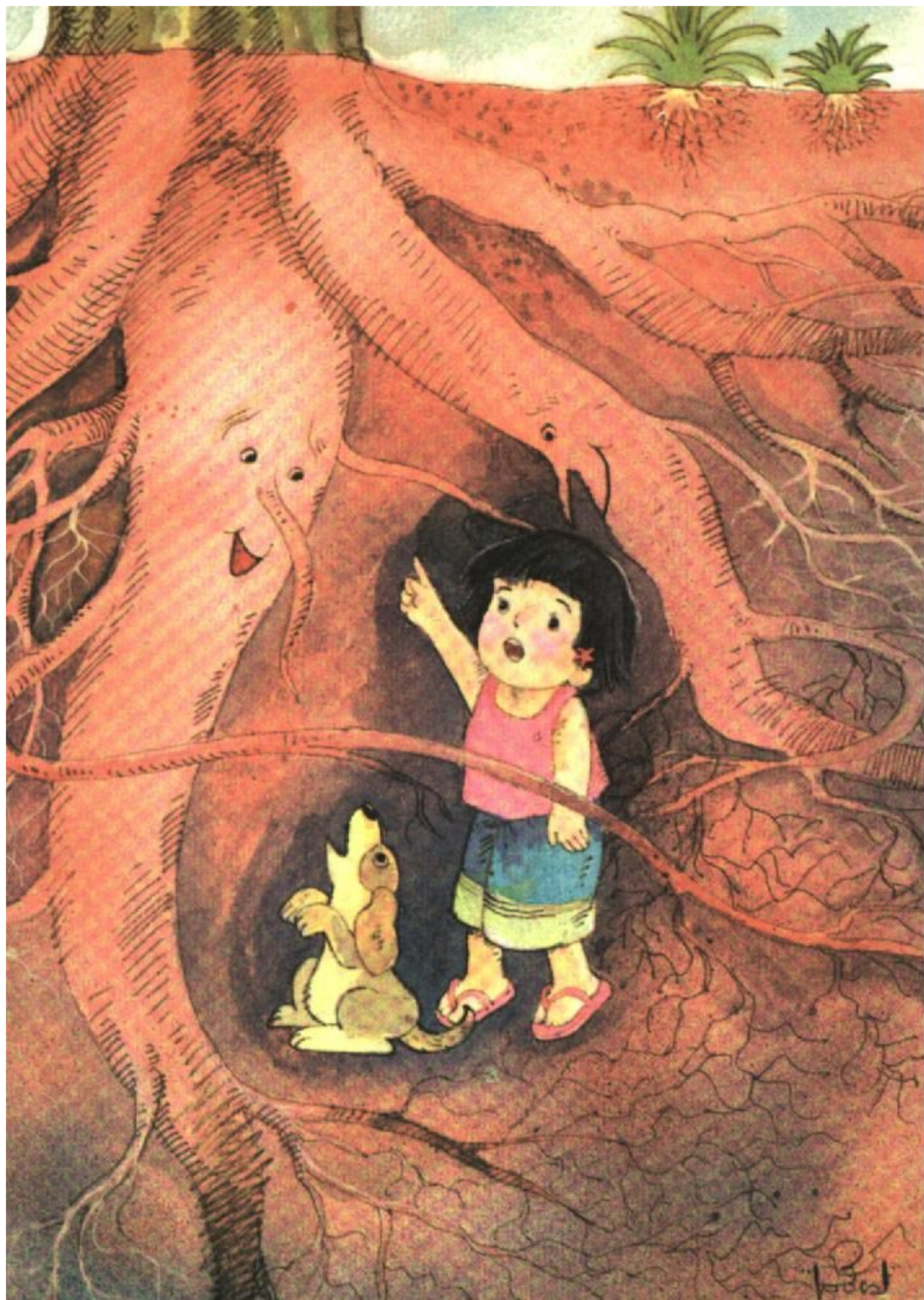
“แน่นอน ชอบใจมาก” กล้วยรับคำด้วยความดีใจพร้อมกับ
หันมาจุ่มเจ้าบัวไว้แนบอก “เราจะไปกันหรือยังล่ะ” กล้วยเตือน

“เอ เราควรจะเริ่มคันที่ไหนดี” เสียงคันแก้วรำพึงแล้วจึงถาม
กล้วยว่า “เธออยากรู้อะไรเกี่ยวกับคันไม้บ้างล่ะ”

“ฉันอยากรู้ว่าคันไม้กินอาหารได้อย่างไร ไม่เห็นมีปากเลย”
กล้วยตอบ

“ถ้าอย่างนั้นฉันรู้แล้วละว่าจะเริ่มคันที่ไหนดี” คันแก้วเอ่ยขึ้น
ด้วยน้ำเสียงแสดงความพอใจ แล้วจึงบอกกล้วยว่า “แต่ก่อนไปฉัน
ขอบอกเธอเสียก่อนนะว่า ฉันจะพาเธอไปส่งเท่านั้น เธอจะต้อง
ท่องเที่ยวเมืองคันไม้ด้วยตัวของเธอเอง เมื่อใดที่เธออยากกลับบ้าน
ขอให้คิดถึงฉัน ฉันจะไปรับเธอกลับ”

กล้วยตอบรับด้วยความเต็มใจ คันแก้วจึงชวนว่า “เอาละนะ
เธออุ้มเจ้าบัวไว้ให้แน่น ๆ ไข่มือกข้างหนึ่งจับฉันไว้ หลับตาแล้ว
เราก็จะไปกัน”

ท่องได้พิภพ

กล้วยมีความรู้สึกเหมือนกับว่าตัวเองกำลังล่องลอยไปในที่อันเว้งว่างเปล่า เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างหยุดนิ่งก็พบว่าตัวเองตกอยู่ในที่แห่งหนึ่งอันมืดทึบและอับชื้น กล้วยมองไปรอบ ๆ แล้วก็ร้องอุทานด้วยความตกใจ “โธ้ย อะไรกันนี่นุ่งนังไปหมด”

พอพูดจบกล้วยก็ได้ยินเสียงหัวเราะกึกก้อง พร้อมทั้งได้ยินเสียงตอบกลับมาว่า

“เธอไม่เคยเห็นพวกฉันเลยหรือ”

“ไม่เคยเห็นหรอก ก็ฉันเพิ่งเคยมาเมืองดันไม้เนี่ย” กล้วยตอบอย่างกลัว ๆ หลังจากกล้วยพูดจบก็ได้ยินเสียงพูดมาอีกว่า

“พวกฉันไม่ได้อยู่ที่นี้แห่งเดียวหรอกนะ ที่บ้านเมืองของเธอพวกฉันก็อยู่กันมาก แต่พวกฉันออกจะขี้อาย เลยหลบอยู่ใต้ดินเป็นส่วนใหญ่ มีบางพวกเท่านั้นที่กล้าหาญหน่อยก็จะปล่อยให้บางส่วนโผล่พื้นดินขึ้นมาบ้าง ส่วนพวกที่กล้าหาญชาญชัยมาก ๆ ก็จะไม่ต้องอาศัยพื้นดินเลย แต่พวกนี้มีน้อย เธอคิดออกหรือยังว่าพวกฉันคือใคร” เสียงนั้นถามมาอีก

“ยัง” กล้วยตอบ

“ถ้าอย่างนั้นฉันจะบอกใบ้ให้อีกหน่อย ก็พวกฉันนี่เป็นพวกที่สำคัญมาก ถ้าไม่มีพวกฉัน ดันไม้ทั้งหลายก็จะไม่สามารถตรึงอยู่กับดินได้ จะต้องโค่นล้มกันไปหมด เธออาจจะเคยเห็นเวลา

ที่มีลมพายุแรง ๆ เมื่อใดที่พวกฉันสู้แรงลมไม่ได้ เธอก็จะเห็นพวกฉันหลุดออกมาจากดินเวลาต้นไม้ล้ม”

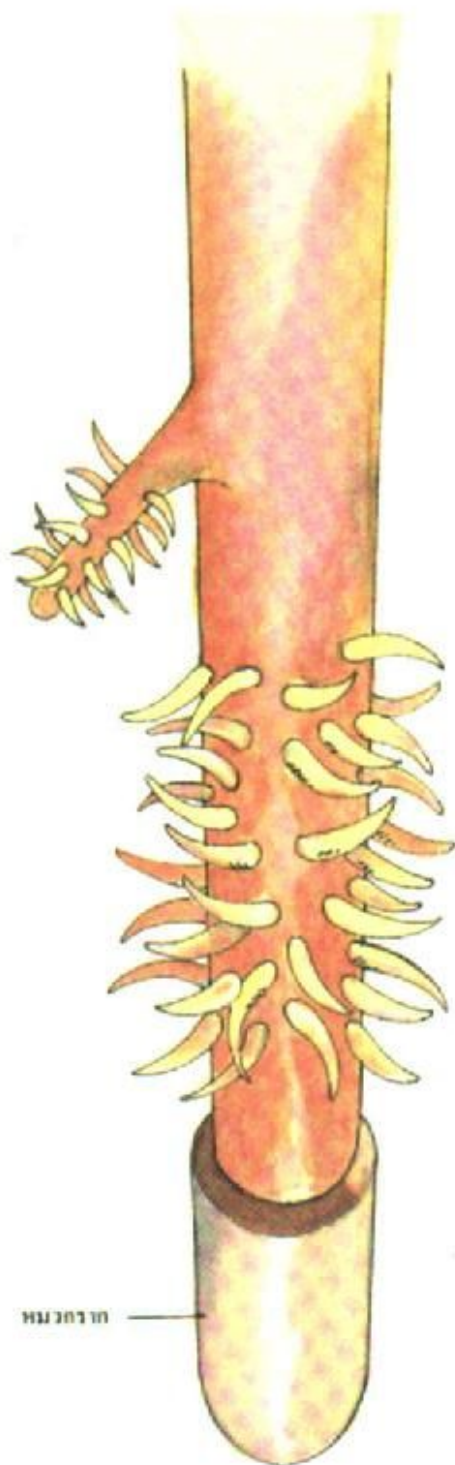
“อ้อ ฉันรู้แล้ว” กล้วยร้องขึ้น “พวกเธอเป็น ราก ของต้นไม้ ไซ้ใหม่ ฉันเคยเห็นรากต้นไม้ใหญ่ ๆ เวลาถูกพายุพัดจนล้ม”

“ใช่แล้ว เก่งมาก” กล้วยได้ยินเสียงชมและได้ยินคำอธิบายต่อไปอีกว่า

“ต้นไม้ที่ล้มแบบนั้นในไม่ช้าก็ตาย เพราะไม่มีอาหารไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของต้นไม้ ต้นไม้ต้องกินอาหารเหมือนกับเรานั้นแหละ แต่ต้นไม้เดินไปไหนมาไหนไม่ได้ และไม่มีปากสำหรับใส่อาหารอย่างเธอ ต้นไม้ต้องให้ฉันชอนไชลงไปในดินเพื่อดูดซึมน้ำและอาหารซึ่งได้แก่แร่ธาตุจากดินเข้าไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ให้เจริญเติบโต ฉันมีความสำคัญต่อต้นไม้มากนะ ถ้าต้นไม้ขาดฉันจะต้องตาย เพราะน้ำและอาหารไม่มีทางเข้าสู่ส่วนต่าง ๆ ได้ ลองเปรียบเทียบกับตัวเธอเองก็แล้วกัน ถ้าเธอขาดอาหารและน้ำเธอจะอยู่ได้หรือไม่”

กล้วยฟังคำอธิบายด้วยความสนใจ แล้วจึงถามว่า

“เวลาเธอชอนไชไปตามดินเธอไม่เจ็บหรือ ดินแข็งออก” รากหัวเราะแล้วตอบว่า “ฉันทำได้เพราะมีเครื่องป้องกันอันตรายที่วิเศษสุดเลย เธอลองเข้ามาดูฉันใกล้ ๆ ซิ เธอจะเห็นว่าที่ปลายรากมีปลอกหุ้ม ฉันตั้งชื่อให้มันว่า หมวกราก หมวกรากนี้แหละที่ทำให้ส่วนปลายของฉันปลอดภัยเวลาที่ชอนไชไปในดิน”

“ลองจับดูซิว่าเป็นอย่างไร”
 รากกะยั่นกะยอ กล้วยจึงเอื้อมมือ
 ไปแตะเบา ๆ แล้วพูดว่า

“นิ่ม ๆ แล้วก็ชื้น ๆ ด้วย”

“ใช่แล้วลักษณะแบบนี้เองที่
 ช่วยให้มันแทรกตัวลงไปในเม็ดดิน
 ได้ง่าย” รากตอบ

“แต่เอ ถ้ามันจำไม่ผิดเมื่อ
 เธอบอกว่ารากบางพวกไม่ต้อง
 อาศัยพื้นดินเลยใช่ไหม” กล้วย
 ถามด้วยความสงสัย

“อ้อ ใช่ะ ฉันหมายถึงพวก
 รากอากาศ เธอเคยเห็นไหมล่ะ ราก
 ที่แตกตามกิ่งแล้วห้อยลงมา เช่น
 รากกล้วยไม้ รากไทรอย่างไรล่ะ”

ก่อนที่รากจะพูดอะไรต่อไป
 กล้วยก็ขัดขึ้นว่า

“ฉันต้องไปก่อนละ เจ้าบัววิ่ง
 ไปทางโน้นแล้วเดี๋ยวจะหลงกัน”
 พอพูดจบกล้วยก็วิ่งตามเจ้าบัวไป
 ทันทีพร้อมกับร้องตะโกนไปด้วยว่า

“บัว...บัว...รอด้วยซิ” พอตามทันก็เห็นเจ้าบัวกำลังก๊วยเขี่ยอะไรรู้อยู่จึงไปหยุดยืนดู ทันใดนั้นก็ได้ยินเสียงคุ ๆ ดังมาว่า

“นี่เธอ บอกเจ้าลูกหมาตัวนี้ให้หยุดก๊วยเขี่ยฉันทันเสียที่ได้ไหม ฉันทันรำคาญ”

เมื่อกลัวจะได้ยินเช่นนั้นจึงหันไปปรามเจ้าบัวให้หยุด แล้วจึงกล่าวคำขอโทษ

“ฉันทันขอโทษที่เจ้าบัวทำให้เธอรำคาญ” พุดจบก็หันไปคุเจ้าบัว “เจ้าบัวหยุดเดี๋ยวนี้นะ” แล้วพุดต่อไปว่า

“เธอเป็นรากของต้นไม้อย่างเดียวกับพวกนั้นหรือ” กลัวพุดพร้อมกับชี้มือไปรอบ ๆ แล้วจึงพุดอีกว่า

“แต่ฉันไม่ใช่หรอก เธอมีรูปร่างแปลก ๆ ไม่เหมือนกับพวก
นั้นเลย”

“ใช่จ๊ะ เป็นพวกเดียวกัน แต่ฉันกินจุไปหน่อยก็เลยสะสมอาหาร
ไว้มากเลยดูอ้วนไป พวกนั้นเขาจึงตั้งชื่อให้ฉันว่า รากหัว เธอต้อง
เคยกินพวกมันแน่ ๆ อย่างเช่น มันแกว มันเทศ อย่งไรล่ะ แต่

การกินจุของฉันนี่มีประโยชน์นะ ช่วยให้ฉันทำหน้าที่ของฉันได้ดี
ก็ยืคลำคันได้ดี ช่วยป้องกันไม่ให้ลำคันลัมง่าย ๆ เมื่อถูกลมพัด
คนก็ไม่สามารถดึงฉันออกจากดินได้ง่าย ๆ” รากหัวอธิบาย
เกี่ยวกับตัวเองอย่างภาคภูมิใจ ทำให้กล้วยเกิดความสงสัยจึงถามว่า

“แล้วพวกอื่น ๆ เขาทำหน้าที่อย่างเดียวกันกับเธอหรือเปล่า”

รากหัวตอบว่า “แบบเดียวกันนั่นแหละ เพราะหน้าที่หลัก
ของรากมีอยู่สองอย่างคือตรึงลำต้นไว้กับดินเพื่อไม่ให้ต้นโคลนลัม
ง่าย ๆ และดูดน้ำและแร่ธาตุจากดินไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของต้นไม้”
พออธิบายจบจึงทำกล้วยขึ้นว่า “เธออยากทดสอบความแข็งแรง
กับฉันไหมล่ะ ลองถอนต้นไม้ต้นนี้ดูก็ได้ ฉันสู้เธอสุดฤทธิ์ทีเดียว”

กล้วยได้ยินดังนั้นก็หัวเราะพร้อมกับพูดตอบกลับไปว่า
“ไม่หรอกฉันไม่ทำอย่างนั้นหรอก ฉันอยากเป็นเพื่อนเธอมากกว่า
ฉันมาที่นี่เพื่อหาความสนุกเพลิดเพลิน ไม่ได้อยากมาทะเลาะกับใคร
ฉันจะดีใจมากถ้ามีเพื่อนมาก ๆ”

เมื่อรากหัวได้ยินเช่นนั้น จึงถามกล้วยว่า

“ถ้าชอบอย่างนั้น ฉันจะแนะนำเพื่อนของฉันให้เธอรู้จัก
เอาไหม”

กล้วยตอบด้วยความดีใจว่า “เอาซิ” แล้วจึงถามว่า “เพื่อน
ของเธออยู่ที่ไหนล่ะ พาฉันไปรู้จักกับเขาเดี๋ยวนี้เลยได้ไหม”

“เขาอยู่ใกล้ ๆ ฉันนี่เอง” รากหัวตอบพร้อมกับกล่าวทักทาย
ออกไปว่า “สวัสดีจ๊ะ รากแก้ว ฉันพาเพื่อนใหม่มาให้เธอรู้จัก”

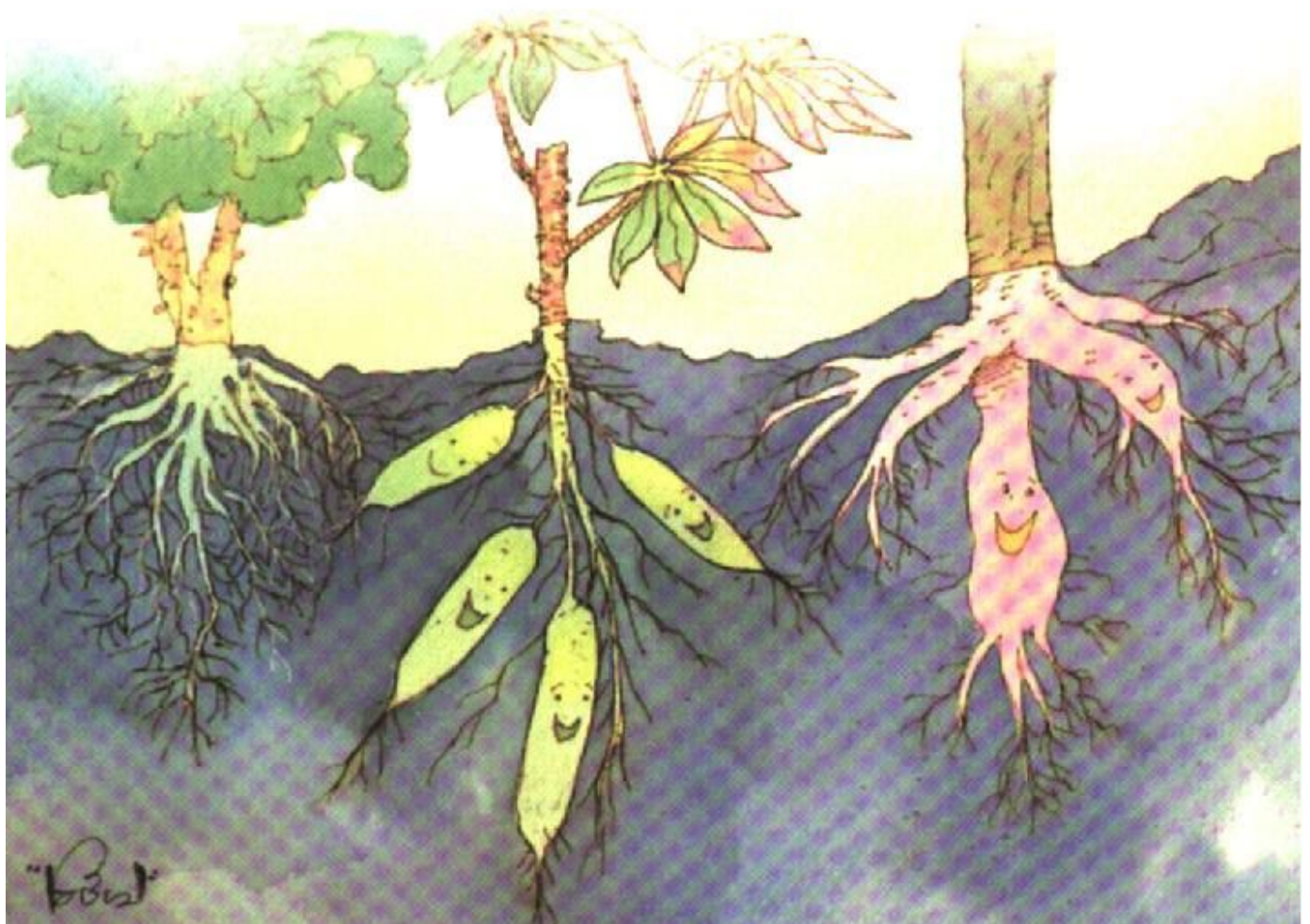
“สวัสดีจ๊ะ” กล้วยได้ยินเสียงทักมาจากทางด้านหลังจึงหัน

ไปดู ก็แะเห็นรากอีกชนิดหนึ่งซึ่งมีลักษณะแปลกไปจากรากหัว
กล้วยมองดูเพื่อนใหม่ด้วยความพอใจพร้อมกับกล่าวว่า

“ແหม ฉันชอบรูปร่างเธอจัง เธอมีรูปร่างสวยงาม คอนบนโต
คอนปลายเรียว สวยมากจ๊ะ”

“ฉันก็ชอบรูปร่างเธอเหมือนกัน อ้วนกลมป้อมดี” แล้ว
เพื่อนใหม่ก็หัวเราะขึ้นพร้อมกัน

“ฉันอยากรู้เรื่องราวของเธอบ้าง ช่วยเล่าให้ฟังบ้างได้ไหม”

กล้วยเอ๋ยถามขึ้น รากแก้วจึงตอบว่า

“ได้ซิ ฉันเป็นรากอันแรกที่ยื่นออกมาจากเมล็ด แล้วก็พุ่งตรงลงสู่ดินอย่างเดียว เนื่องจากฉันเกิดก่อนใคร ฉันจึงเป็นรากใหญ่ แต่ถ้าฉันฝึกลีกลงดินทางเดียวจะไม่สะดวกในการหาอาหาร ฉันจึงแตกแขนงออกไปเพื่อช่วยให้ขนไชไปหาอาหารได้หลายทิศทาง เธอรู้ไหมฉันสำคัญมากนะ ต้นไม้ยืนต้นโดยเฉพาะต้นไม้ใหญ่ ๆ ต้องมีฉันเสมอ”

“เอ แต่ฉันเคยเห็นต้นไม้บางต้น อย่างต้นโน้นนั่นะ ต้นอะไรวะ” กล้วยถามรากแก้ว พร้อมกับชี้มือไปที่รากของต้นไม้ต้นหนึ่ง

“ต้นข้าวโพด” รากแก้วตอบ

“ต้นข้าวโพดไม่เห็นมีรากใหญ่ที่พุ่งลงดินอย่างเธอเลย ฉันเห็นรากมีขนาดเท่า ๆ กันเกือบหมด” กล้วยถามรากแก้วด้วยความสงสัย เมื่อรากแก้วได้ยินเช่นนั้นจึงคุยส่ายว่า

“ต้นไม้ที่มีรากแบบนี้แหละ ไม่แข็งแรงอย่างต้นไม้ที่มีรากอย่างฉันหรอก ไม่เชื่อก็ลองถามรากหัวดู” พูดจบก็หันไปทางรากหัวเพื่อหาเสียงสนับสนุน รากหัวหัวเราะแล้วพูดว่า “น้ำเสียงของเธอฟังดูแล้วรู้สึกว่ามีจ้งเลย แต่ฉันก็ต้องยอมรับว่าเป็นความจริง ต้นไม้ที่มีรากแก้วย่อมยึดดินได้ดีกว่าต้นไม้ที่มีแต่ รากฝอยอย่างเช่นข้าวโพดพวกนั้น”

กล้วยคุยกับรากแก้วและรากหัวอยู่อีกพักใหญ่จึงกล่าวคำอำลาเพื่อท่องเที่ยวไปในดินแดนใต้พิภพ ซึ่งเต็มไปด้วยรากต้นไม้เล็กและใหญ่ต่อไป

เอาตัวรอด

กล้วยมีความรู้สึกว่หนทางที่ตนเองและบัวกำลังเดินอยู่
แคบลง ๆ ทำให้รู้สึกอึดอัดจนหายใจไม่ค่อยออก กล้วยเริ่มรู้สึก
กลัวและตกใจจึงหันกลับแล้ววิ่งออกมาทางเดิมโดยมีเจ้าบัววิ่งไล่
ตามมาติด ๆ แต่หนทางดูเหมือนเหมือนไกลแสนไกลจนไม่มีที่สิ้นสุด จน
กล้วยเริ่มรู้สึกอ่อนแรงลง ๆ เจ้าบัวก็เช่นเดียวกัน ทั้งคู่เริ่มวิ่ง
ช้าลง ๆ ในที่สุดทั้งคู่ก็มาหยุดยืนหอบอยู่ใกล้ ๆ รากไม้ใหญ่ ขณะที่
กล้วยและเจ้าบัวกำลังจะหมดแรงล้มลงตรงนั้น กล้วยก็ได้ยินเสียง
หัวเราะก๊ากก้อง “ฮะ ฮะ ฮะ” แล้วได้ยินเสียงพูดว่า

“เจ้าเด็กน้อยเอ๋ย เจ้ากำลังจะวิ่งไปไหนกัน มาให้ข้ากินเสียดี ๆ
ข้ากำลังหิวเหลือเกินแล้ว วันนี้ข้ายังไม่ได้กินอะไรเลย”

กล้วยตกใจเป็นอันมากเมื่อได้ยินเช่นนั้น ในใจก็พยายาม
คิดหาทางเอาตัวรอด

“ท่านกินฉันไม่ได้หรอก ท่านไม่มีปากนี้ ท่านต้องกินอาหาร
ด้วยการดูดซึม ฉันและเจ้าบัวตัวโตเกินกว่าที่ท่านจะดูดซึมเรา
ทั้งสองเข้าไปทางรากของท่านได้” กล้วยพยายามอธิบายเหตุผล
เท่าที่คิดออกในขณะนั้น ซึ่งเป็นการบังเอิญเหลือเกินที่เหตุผลนั้น
เป็นที่ถูกใจของรากไม้ใหญ่

“พูดเข้าท่า” รากไม้ใหญ่พูดด้วยความพอใจ

“แต่อย่าลืมนะว่าข้าสามารถทำให้เจ้ากลายเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย พอที่ข้าจะดูดซึมเจ้าเข้าไปได้ แต่ไม่ต้องตกใจไปหรอก ข้าไม่คิดจะทำเพราะข้ารักจะชอบใจในความเป็นคนช่างคิดของเจ้า”

“เจ้าเป็นใคร มาจากไหนล่ะ แล้วกำลังจะไปไหน” รากไม้ใหญ่ถามด้วยเสียงเป็นมิตร

“ฉันมาท่องเที่ยวเมืองของท่าน เพราะฉันอยากรู้จักพวกท่านให้ดีขึ้น ตอนนี้ฉันรู้จักมากมายหลายอย่าง รากแก้ว รากฝอย รากหัว ฉันรู้จักหมดแล้ว ฉันกำลังอยากไปเที่ยวที่อื่นบ้าง แต่ฉันไม่รู้จะหาทางออกไปจากใต้ดินนี้ได้อย่างไร” กล้วยตอบ แล้วจึงถือโอกาสถามว่า “ท่านพอมีทางจะช่วยเหลือฉันได้ไหม”

รากไม้ใหญ่หยุดคิดอยู่ชั่วครู่หนึ่ง แล้วจึงตอบว่า

“ทางออกนะพอจะมี นั่นคือเจ้าต้องยอมเป็นอาหารของข้า”

กล้วยละล้าละลังด้วยความตกใจ “ไหน ท่านบอกว่าจะไม่กินฉันแล้วอย่างไรล่ะ”

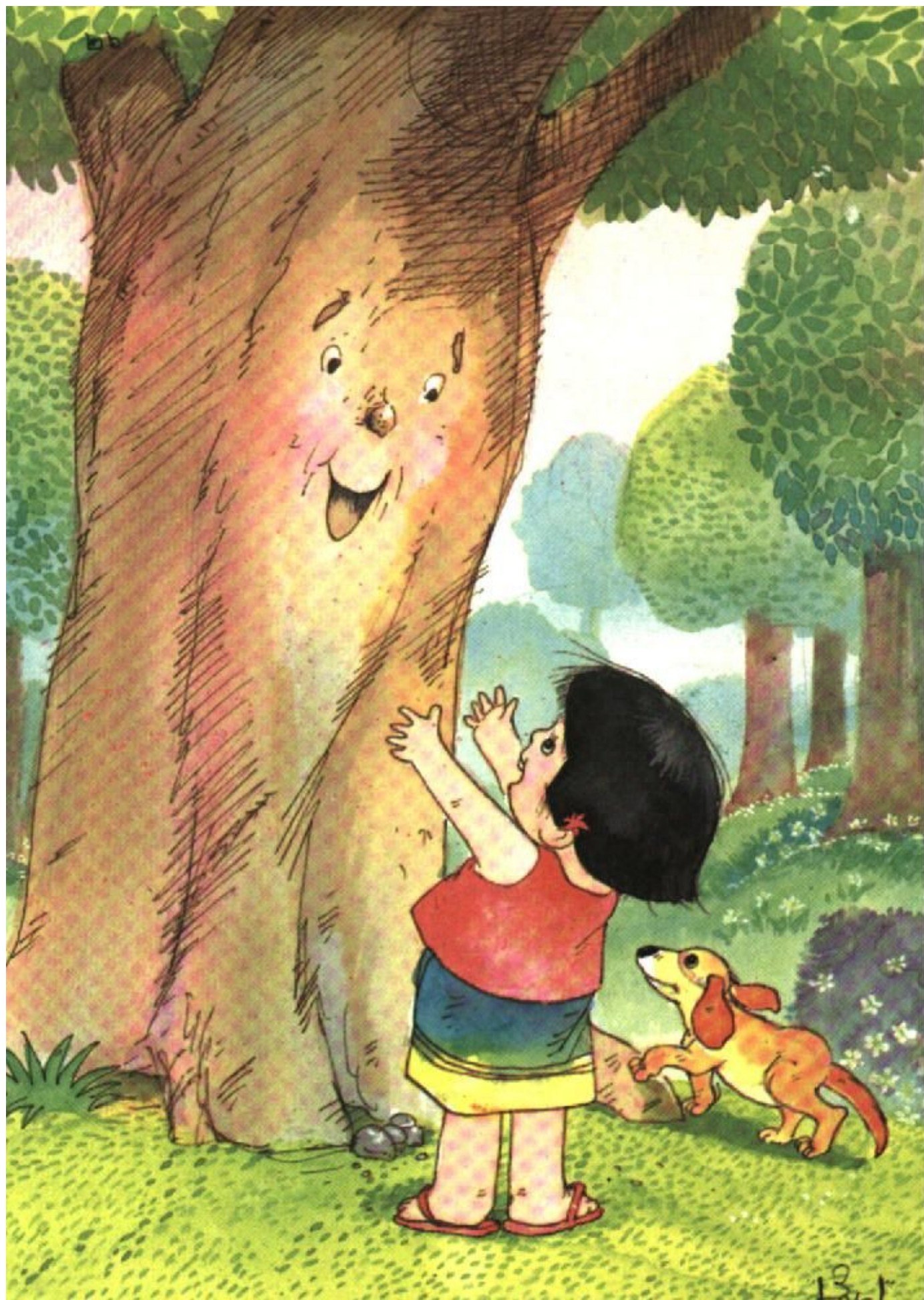
รากไม้ใหญ่ตอบอย่างอารมณ์ดี “ใจเย็น ๆ ข้าไม่ได้บอกว่าข้าจะกินเจ้านี่นา ข้าบอกให้เจ้ายอมเป็นอาหารของข้า เพราะถ้าเจ้ายอมเป็นอาหารของข้า เมื่อข้าดูดซึมเจ้าเข้าไปแล้วข้าก็จะส่งเจ้าผ่านไปตามลำคั่นเหมือนอย่างอาหารอื่น ๆ แล้วก็ส่งต่อไปที่ใบซึ่งมีรูอยู่เยอะแยะ เจ้าก็ออกไปทางนั้นได้”

“เจ้าจะตกลงใจอย่างไรก็ว่ามา ข้าช่วยเจ้าได้แค่ไหนแหละ รีบตัดสินใจเร็ว ๆ ข้ามีเวลาไม่มากนักจะต้องไปหาอะไรกิน”

ถึงแม้กลัวจะยังไม่แน่ใจนักว่า วิธีการที่รากไม้ใหญ่เสนอนั้น จะช่วยให้ตัวเองและเจ้าบัวออกไปจากใต้ดินได้อย่างปลอดภัย แต่ ในเมื่อไม่มีทางเลือก ก็กลัวเลยต้องตัดสินใจเชื่อรากไม้ใหญ่ ไว้ก่อนโดยการตอบตกลง

รากไม้ใหญ่บอกให้กลัวจงเจ้าบัวไปยืนอยู่ที่ตรงปลายราก แล้วหลับตา พอกลัวหลับตาก็เกิดความรู้สึกเหมือนตัวค่อย ๆ เล็กลง ๆ แล้วถูกดูดอย่างแรง จนเข้าไปปะทะกับผนังอะไรสักอย่าง หนึ่ง หลังจากนั้นจึงรู้สึกตัวสัมผัสกับน้ำ แล้วลอยไปตามน้ำ

จากทางกว้าง ๆ แล้วค่อยแคบลง ๆ จนในที่สุดก็รู้สึกตัวว่ากระเด็น หลุดออกมาจากอะไรสักอย่างหนึ่ง แล้วตัวเองก็ค่อย ๆ ขยายใหญ่ขึ้น ๆ จนโตเท่าเดิม หล่นดูลงมาที่พื้นดิน ทำให้กลัวและบ๊วกระเด็นไปคนละทาง พอกลัวลุกขึ้นนั่งได้ก็เรียกเจ้าบ๊วมากอด

“เป็นอย่างไรบ้าง เจ้าบ๊ว เจ็บที่ไหนหรือเปล่า เราออกมาจากใต้ดินได้แล้วนะ” กลัวยืนขึ้นและหันมองไปรอบ ๆ เห็นต้นไม้ใหญ่

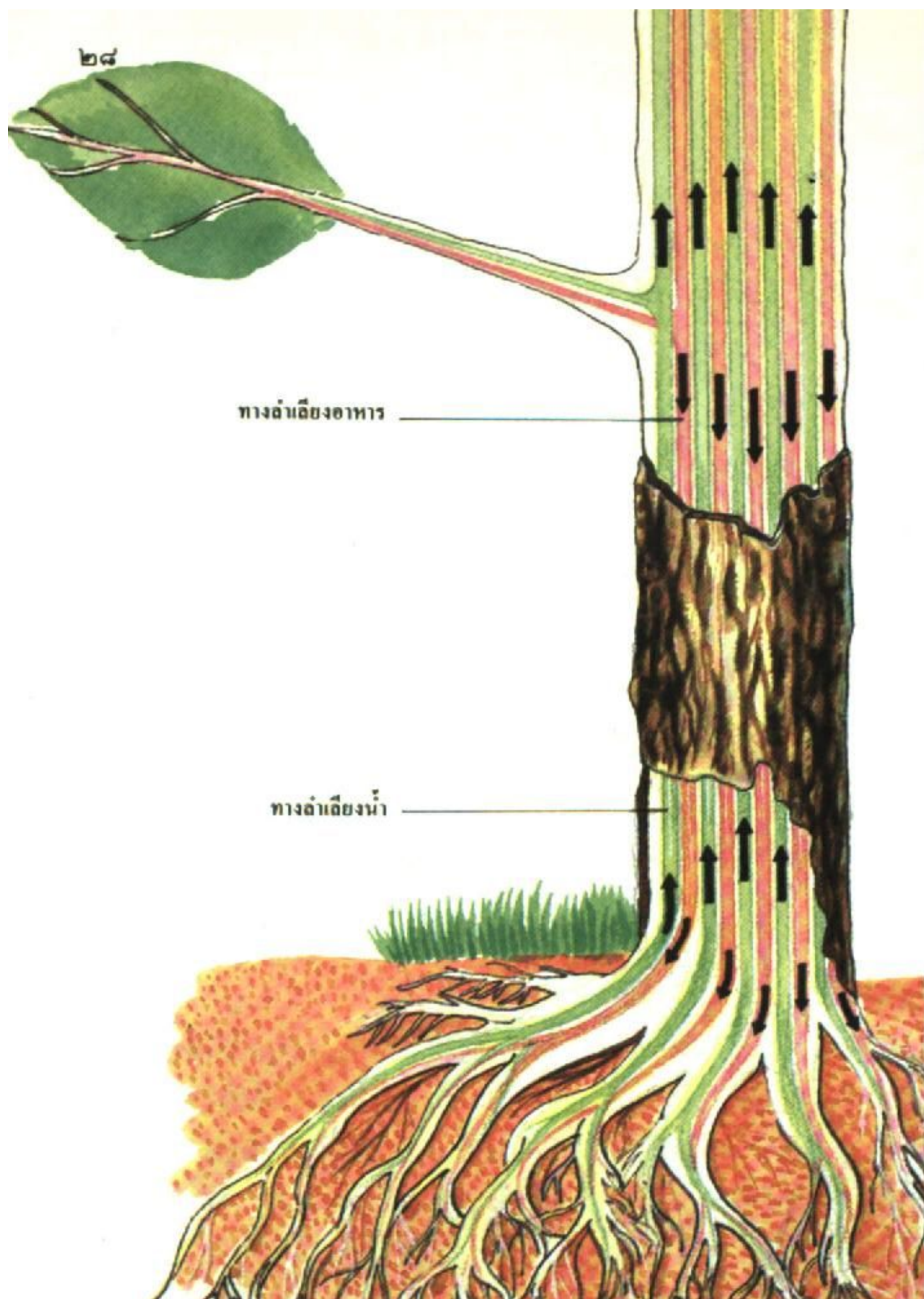
“เอ เราออกมาจากต้นไม้ไหนนะ อยากรู้จริง จะได้ขอบใจได้ถูกต้อง” กลัวรำพึงเบา ๆ

พอพูดจบกลัวก็ได้ยินเสียงกุ่น ๆ พูดมาว่า

“ข้าเองแหละ ทำเป็นจำไม่ได้”

“ท่านเองหรือ ขอบใจมากที่ช่วยให้ฉันออกมาจากใต้ดิน ฉันจำท่านไม่ได้หรอก เพราะฉันเพิ่งเคยเห็นท่านเป็นครั้งแรก ตอนที่พบกันใต้ดินฉันเห็นแต่รากเท่านั้น ตอนนี้ฉันเพิ่งได้มีโอกาสเห็นลำต้นที่แข็งแรงเป็นสง่า แล้วก็มีกิ่งก้านสาขาแตกออกไปเป็นรูปทรงที่สวยงามมากของท่าน” กลัวเอ่ยขึ้นด้วยความจริงใจ ต้นไม้ใหญ่ได้ที่จึงกล่าวเชิงโอ้อวดว่า

“ข้ามีความภูมิใจในตัวข้าเองมากที่ข้าได้ทำหน้าที่ของข้าได้อย่างสมบูรณ์ คือ ช่วยชูกิ่งก้านสาขาให้แผ่ขยายออกไป ทำให้ต้นไม้ต้นนี้แลดูเด่นเป็นสง่า เจ้าคุณลำต้นของต้นไม้อื่น ๆ จิ ข้าว่าเขาทำหน้าที่ไม่ได้ดีอย่างข้าหรอกจริงไหม”

“จริงจ๊ะ จริงจ๊ะ” กล้วยตอบอย่างเอาใจ แล้วถามด้วยความสงสัยว่า

“ลำคันทมีหน้าที่เพียงชูกิ่งก้านเท่านั้นเองหรือ” คันทไม้ใหญ่ตอบว่า

“ไม่เพียงแต่เท่านั้น ลำคันท ยังมีหน้าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งจำได้ไหม ตอนที่ข้าคุดเจ้าเข้ามาทางราก ข้าส่งเจ้าผ่านมาทางท่อเล็ก ๆ ภายในลำคันท ประคองข้าใช้ท่อเล็ก ๆ นี้เป็นทางลำเลียงน้ำและแร่ธาตุจากดินไปสู่ใบเพื่อให้ใบใช้ในการปรุงอาหาร และเมื่อใบปรุงอาหารเสร็จแล้วใบก็จะส่งอาหารที่ปรุงแล้วไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของคันทไม้ โดยผ่านทางท่อเล็ก ๆ เช่นกัน”

“ตอนนี้เจ้ารู้หรือยังล่ะว่าหน้าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของลำคันทคืออะไร” คันทไม้ใหญ่ถาม

กล้วยตอบด้วยความไม่แน่ใจ “ฉันคิดว่าฉันรู้นะ แต่ไม่แน่ใจว่าจะถูกหรือเปล่า ลำคันทมีหน้าที่อีกอย่างหนึ่งคือใช้เป็นทางลำเลียงน้ำและแร่ธาตุจากดินไปให้ใบปรุงอาหาร และเป็นทางนำอาหารที่ใบปรุงแล้วไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของพืช”

“ถูกแล้ว ถูกแล้ว เก่งนี่” คันทไม้ใหญ่กล่าวชม

กล้วยยังคิดใจอยากรู้เรื่องราวเกี่ยวกับการเดินทางออกมาจากใต้ดินของคนอื่น จึงถามรากไม้ใหญ่ขึ้นว่า

“เมื่อตอนที่ท่านคุดฉันเข้าไป ฉันมีความรู้สึกว่ามันเคลื่อนที่เร็วเหลือเกิน เวลาท่านคุดน้ำและแร่ธาตุจากดินขึ้นไปมันต้องเคลื่อนที่เร็วอย่างนั้นเสมอหรือ”

คันไม้ใหญ่หัวเราะ แล้วตอบว่า

“ไม่เร็วอย่างนั้นหรอก สำหรับเจ้า ข้าทำให้เป็นกรณีพิเศษ เพราะเห็นว่าเจ้าอยากออกจากใต้ดินเดิมที่แล้ว ถ้ามันแค่เคลื่อนที่แบบปรกติเห็นทีว่าเจ้าจะร้องไห้ซึมูกโป่งแน่ ๆ”

“ฉันมีความสงสัยอยู่อีกอย่างหนึ่ง คือ... ว่า... ฉันอยากรู้ว่าฉันออกมาจากตรงส่วนไหนของท่าน”

“ออกมาทางปากโบนะชิ” กล้วยได้ยินเสียงตอบมาอย่างรำคาญ ๆ แต่ด้วยความอยากรู้จึงถามต่อไปอีก

“ปากโบอยู่ตรงไหน ฉันไม่เคยเห็นเลย เหมือนปากคนไหม”

คันไม้ใหญ่อธิบายว่า “ปากโบก็อยู่ที่โบนะชิ ปิดเปิดได้เหมือนปากคนนั่นแหละ แต่มันเล็กมาก เจ้ามองด้วยตาเปล่าไม่เห็นหรอก ปากโบไม่ได้มีไว้กินอาหารอย่างปากคน แต่มีไว้เป็นทางผ่านของก๊าซจากข้างนอกเข้าสู่ข้างใน และเป็นทางผ่านของก๊าซและน้ำจากข้างในออกสู่ข้างนอก โบไม้โบเดียวมีปากโบเป็นร้อย ๆ เซียนะ”

กล้วยได้ยินเช่นนั้นจึงร้องอุทานขึ้น

“โอ้โฮ ถ้าเช่นนั้นหากคันไม้ใช้ปากไว้สำหรับพูดเหมือนกับคนที่บ้านเมืองของฉันคงเสียงดังแซ่ไปหมดแน่ ๆ คงยอมแพ้หมด โชคดีที่ปากโบไม้ไม่ได้มีไว้สำหรับพูด”

“เอ๊ะ แล้วคันไม้มีจมูกไว้หายใจด้วยหรือเปล่า” กล้วยซักถามต่ออย่างสนุก

การคายน้ำของพืช

“ก็อย่างที่บอกแล้วเมื่อที่ว่าปากใบใช้เส้นทางผ่านก๊าซและน้ำ แสดงว่าพืชใช้ปากใบสำหรับหายใจและคายน้ำ”

“คายน้ำเป็นอย่างไรนะ” กล้วยขี้ดขึ้นด้วยความสงสัย ดันไม้ใหญ่อธิบายต่อไปว่า

“ที่บ้านเจ้ามีต้นกุหลาบไหมล่ะ” ถ้าสังเกตให้ดี ๆ เวลาเช้ามีด บางที่จะเห็นว่าที่ปลายใบกุหลาบจะมีหยดน้ำเล็ก ๆ ติดอยู่ทั่วไป นั่นไม่ใช่หยดน้ำค้างหรือกนะ แต่เป็นน้ำที่ใบคายออกมา”

“อ้าว แล้วบางวันที่ไม่เห็นมีหยดน้ำ แสดงว่าดันไม้ไม่คายน้ำ หรือ” กล้วยถาม

“ไม่ใช่เช่นนั้นหรอก ดันไม้จะคายน้ำออกทางปากใบตลอด เวลา มากบ้าง น้อยบ้าง แต่ไม่มีใครมองเห็นเพราะคายออกมาเป็น

ไอน้ำ แต่การที่เจ้าเห็นว่ามีหยดน้ำเกาะที่ปลายใบกุหลาบตอนเช้ามีค
นับว่าเป็นกรณีพิเศษแสดงว่าวันก่อนเช้ามืดนั้นอากาศร้อนอบอ้าว
มาก บรรยากาศมีความชื้นสูงจนทำให้น้ำระเหยเป็นไอออกไป
ไม่ได้ ใบจึงต้องปล่อยน้ำออกมาเป็นหยดน้ำ” ต้นไม้ใหญ่อธิบาย

“ถ้าอย่างนั้นวันหนึ่ง ๆ ต้นไม้ก็คายน้ำออกมาเยอะแยะเลยจ
เพราะต้นไม้แต่ละต้นมีใบมากมาย และใบไม้แต่ละใบก็มีหลายปาก
ด้วย” กล้วยถามอีกเพราะยังไม่หมดข้อสงสัย

“ใช่แล้ว” ต้นไม้ใหญ่ตอบ ทันใดนั้นกล้วยก็ได้ยินเสียงเอะอะ
แว่วมา

“ออกไปให้พ้นเดี๋ยวนี้นะ โรงครัวฉันพังหมด” กล้วยเฉลียวใจ
ว่าเจ้าบัวอาจจะกำลังก่อเรื่องอยู่ จึงกล่าวคำอำลาต้นไม้ใหญ่แล้ววิ่ง
ไปทางที่มาของเสียง ก็เห็นเจ้าบัวกำลังวิ่งไปมาอยู่บนแปลงผัก
อย่างสนุกสนาน

“เจ้าบัว หยุตเดี๋ยวนี้นะ” กล้วยส่งเสียงปราม มีผลทำให้เจ้าบัว
หยุดทันที แล้ววิ่งมาหากล้วยอย่างประจบ

“เธอควรจะดูแลหมาของเธอให้ดีกว่านี้ ไม่ควรปล่อยให้ไป
ทำลายของของผู้อื่น” กล้วยได้ยินเสียงกล่าวตำหนิ จึงกล่าวตอบ
ไปว่า

“ฉันเสียใจจริง ๆ ที่ลูกหมาของฉันทำลายของของเธอ ฉัน
ขอโทษ ต่อไปนี้ฉันจะดูแลมันอย่างใกล้ชิด”

“มันทำอะไรบ้างล่ะ” กล้วยถามด้วยความอยากรู้
 “ทำโรงครัวของฉันพังหมดนะจ๊ะ” เสียงตอบกลับมา
 กล้วยมองแปลงผักที่ถูกเจ้าบัวเหี้ยขบย้ำ สีหน้าแสดงความ
 งุนงง เพราะไม่เข้าใจความหมายจนกระทั่งได้ยินคำอธิบายเพิ่มเติม
 “พวกพืชอย่างฉันมีความสามารถพิเศษที่ต่างไปจากคน

คือพวกมันสร้างอาหารได้เองที่ใบนี้แหละ พอสร้างเสร็จก็ส่งไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของต้นไม้ จึงทำให้ต้นไม้มีชีวิตอยู่ได้ ใบจึงถือเสมือนเป็นโรงครัว ถ้าไม่มีใบก็จะไม่มีการสร้างอาหาร แล้วคุณลูกหมาของเธอทำใบห้กระเนระนาดหมด”

กล้วยยิ่งรู้สึกเสียใจมากขึ้นเมื่อได้ฟังคำอธิบาย จึงกล่าวคำขอโทษขึ้นอีกเป็นครั้งที่สอง พร้อมทั้งให้สัญญาว่าจะดูแลเจ้าบัวอย่างใกล้ชิด ไม่ให้ไปทำความเดือดร้อนแก่ใคร ๆ อีก

ขณะที่กำลังคุยกันอยู่นั้นกล้วยก็หวนระลึกถึงคำบอกเล่าของต้นไม้ใหญ่เกี่ยวกับการปรุงอาหารได้ว่า ในการปรุงอาหารของใบนั้นต้องใช้น้ำและแร่ธาตุ จึงอยากจะไต่ถามความรู้ของคุณกล้วยจึงกล่าวขึ้นว่า

“ฉันรู้ด้วยนะว่าเวลาเธอปรุงอาหาร เธอต้องใช้น้ำและแร่ธาตุ ซึ่งดูดซึมมาจากดิน” พอพูดจบก็ได้ยินเสียงชม

“เก่ง เก่ง”

“แต่เธอจะเก่งยิ่งไปกว่านี้อีกถ้าหากบอกฉันได้ว่า ฉันต้องใช้อะไรอีกในการปรุงอาหารนอกเหนือไปจากน้ำและแร่ธาตุ”

กล้วยได้แต่หัวเราะหะ ๆ แล้วตอบว่า “ฉันรู้แต่นั้นเอง ถ้าเธอจะช่วยบอกฉัน ฉันก็คงมีความรู้เพิ่มขึ้นอีก”

“บอกก็ได้ นอกจากน้ำและเกลือแร่แล้วในการปรุงอาหารยังต้องใช้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ แสงแดด และสารสีเขียวที่ใบไม้ซึ่งเรียกว่า คลอโรฟิลล์ สารนี้จะใช้แสงแดดเปลี่ยนแปรน้ำ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และเกลือแร่ให้เป็นอาหาร การปรุงอาหารมี

ซื้อไก่ ๆ อีกซื้อหนึ่งว่า การสังเคราะห์แสง"

"โอ๊ย! หยุดเถอะ" กล้วยร้องขัดขึ้น

"ฉันทนฟังค่อไปไม่ได้อีกแล้ว ปวดหัว มีแต่ซื้อยาว ๆ ยาก ๆ
ทั้งนั้นเลย ฉันทนไม่ยารู้ค่อไปอีกแล้วละ โนนเจ้าบัววิ่งไปทางโน้น
แล้ว ฉันทนต้องดูแลมันอย่างใกล้ชิดตามสัญญา ขอบใจที่เล่าเรื่อง
การปรุงอาหารให้ฉันทนฟัง พอพูดจบกล้วยก็ออกวิ่งค่อตามเจ้าบัวไป

ดินแดนแห่งความงามและสีสัน

กล้วยปั่นป่ายไปตามทางเดินอย่างสนุกสนาน โดยมีเจ้าบัวเดินตามไปติด ๆ

“เอ เจ้าบัว ได้กลิ่นอะไรไหม หอมชื่นใจจังเลย” กล้วยพูดพร้อมกับทำจมูกฟุดฟิด “เราเลี้ยวไปทางนี้กันเถอะ ฉันแน่ใจว่ากลิ่นลอยมาจากทางนี้แน่”

หนทางที่กล้วยและบัวกำลังเดินไปนั้น เป็นทางลำบากต้องปั่นป่ายไปตามก้อนหิน แต่ก็ยังทำให้กล้วยสนุกมากขึ้น หลังจากปั่นมาสักครู่หนทางที่ต้องปั่นป่ายก็สิ้นสุดลง กลายเป็นที่ราบกว้างเต็มไปด้วยดอกไม้หลากสีหลายพันธุ์ กล้วยตื่นตะลึงกับความงาม เหล่านั้นจนอยากจะวิ่งเข้าไปเชยชมเสียทุก ๆ ดอก จับพลันก็คิดถึงแม่ขึ้นมาทันที จึงรำพึงขึ้นมาเบา ๆ ว่า “ແหมอยากมีกล้องถ่ายรูปจังเลย จะได้ถ่ายรูปดอกไม้สวย ๆ นี้ไปให้แม่ดู” พอพูดจบก็ได้ยินเสียงตอบกลับมาว่า

“เสียใจนะจ๊ะ ถึงแม้เธอจะมีกล้องถ่ายรูปก็คงไม่มีประโยชน์หรอก เธออย่าลืมสัญญาที่ให้ไว้กับต้นแก้วชีว่า เธอจะเก็บเรื่องการมาเที่ยวเมืองต้นไม้ไว้เป็นความลับ จะบอกใครไม่ได้เพราะถึงเธอบอกก็คงไม่มีใครเชื่อเธออยู่ดี”

“เธอรู้เรื่องสัญญาระหว่างฉันกับต้นแก้วได้อย่างไรนะ” กล้วยถามด้วยความแคลงใจ

“ต้นแก้วกับฉันเป็นเพื่อนสนิทกัน เรารักกันมากและไม่เคยมีความลับต่อกัน” กล้วยได้ยินเสียงตอบกลับมา

กล้วยจึงพูด “ถ้าอย่างนั้น เธอช่วยแนะนำตัวให้ฉันรู้จักหน่อยสิ

เมื่อฉันพบต้นแก้วจะได้เล่าให้ฟังดีกว่าฉันมาพบกับใคร”

“ฉันชอบทานตะวัน เธอเคยเห็นฉันไหมล่ะ พวกฉันอยู่ที่บ้านเมืองของเธอเยอะแยะเลย แต่ฉันอยู่ที่นี่มีความสุขกว่าอยู่ที่บ้านเมืองของเธอ เพราะที่นี่มีน้ำและแร่ธาตุที่เป็นอาหารอุดมสมบูรณ์ดีกว่า มีแสงสว่างพอเหมาะ ช่วยให้ใบปรุงอาหารได้ดี นอกจากนี้ยังมีอุณหภูมิพอเหมาะกับความต้องการของฉัน ไม่ร้อนเกินไป ไม่เย็นเกินไป ฉันก็เลยเจริญเติบโตได้ดี ฉันจึงสมบูรณ์แข็งแรงกว่าพวกที่อยู่ในบ้านเมืองของเธอมาก ดอกจึงใหญ่กว่าที่เธอเคยเห็น”
ทานตะวันตอบเสียยืดยาว

กล้วยรู้สึกชอบใจดอกทานตะวันมาก จึงชมว่า

“เธอสวยจังเลย ทั้งรูปร่างและสี” แล้วจึงถามว่า “เอ แล้วเธอมีกลิ่นหอมด้วยหรือเปล่า”

“ไม่จำเป็นหรอก แค่ว่าพวกฉันสวยอย่างเดียวแมลงก็บินมาดมไม่หยุดหย่อนอยู่แล้ว” ทานตะวันตอบอย่างโอ้อวดชนิด ๆ

“เธออยากให้แมลงดมหรือ ไม่รำคาญหรืออย่างไร เวลาแมลงมาดมฉัน ฉันรำคาญ” กล้วยถามด้วยความสงสัย

ทานตะวันอธิบายว่า “มันไม่เหมือนกัน ฉันต้องการให้แมลงมาดมเพราะเวลาแมลงดมดอกไม้ ละอองเกสรตัวผู้ ซึ่งเรียกว่าเรณูจะติดไปตามตัวและขาของแมลง เมื่อมันบินไปดมดอกไม้ดอกหนึ่ง เรณูก็จะหลุดติดอยู่บนยอดเกสรตัวเมียทำให้เกิดการผสมเกสรขึ้น ต่อมารังไข่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเกสรตัวเมียก็จะเติบโตเป็นผล ในผลมีเมล็ดซึ่งจะงอกเป็นต้นใหม่ได้ แมลงจึงมี

ประโยชน์ช่วยให้ต้นไม้ไม่สูญพันธุ์ ฉันจึงจำเป็นต้องหาทางล่อแมลงด้วยการพยายามมีสีที่สวยงาม ๆ”

“เธอหมายความว่า เธอต้องพึ่งพาแมลงตลอดเวลาทั้งนั้นหรือ”
กล้วยถามต่อ ทานตะวันตอบว่า

“ไม่ตลอดเวลาหรอก ลมก็ช่วยพัดพาเรณูไปได้เหมือนกัน”

“เรณูเป็นอย่างไรนะ ขอฉันดูหน่อยได้ไหม” กลัวขณาม
พร้อมกับเขยิบตัวเข้าไปใกล้

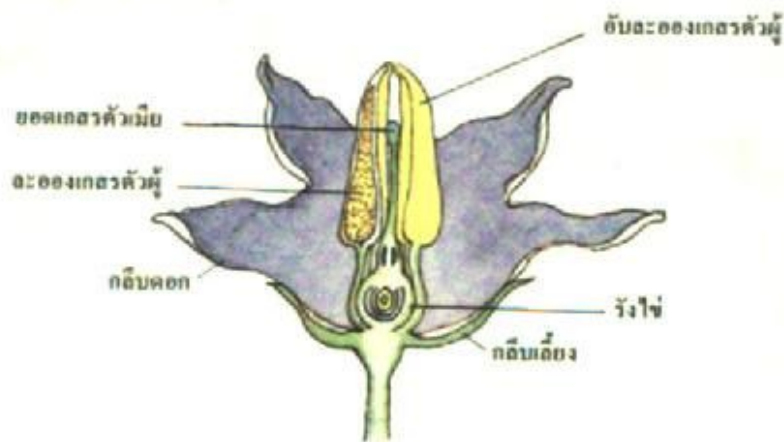
“ฉันยินดีให้เธอดู แต่เธอคงจะไม่เห็นอะไรหรอก เพราะที่จริง
แล้วแต่ละดอกของฉันเล็กมาก ที่เธอเห็นอยู่ขณะนี้ไม่ใช่ดอกเดียวนะ
มีหลายสิบดอกเชียวละ รวมอยู่ด้วยกัน แต่ถ้าเธออยากดูจริง ๆ
ฉันจะขอร้องให้มะเขือช่วย”

“ฉันอยากดูจริง ๆ” กลัวพูดด้วยความกระตือรือร้น
ทานตะวันจึงขอร้องให้มะเขือช่วย “มะเขือจ๊ะ มะเขือช่วยให้
เธอคนนี้ดูเรณูหน่อยซิ”

มะเขือรับคำด้วยความเต็มใจ “ได้ซิ ขอให้เธอชะโงกหน้าเข้า
มาดูใกล้ ๆ เธอจะเห็นว่าตรงกลางดอกมีเส้นยาวยื่นออกมา เส้นนี้
เรียกว่า เกสรตัวเมีย ตรงปลายเรียกว่า ยอดเกสรตัวเมีย ซึ่งมีลักษณะ
เป็นปุ่มมียางเหนียวไว้จับเรณูที่ปลิวมาหรือมีแมลงพามา ตรงโคน
พองออกเป็นกระพุ่มเรียกว่า รังไข่ ซึ่งมองเห็นได้ยาก ต้องฉีกส่วน
โคนของดอกออกดูจึงจะเห็นได้ แต่สำหรับเธอฉันจะทำให้ดู คอยดู
ให้คินะ”

พูดจบมะเขือก็แยกส่วนโคนของดอกออก ทำให้กลัวมองเห็น
รังไข่ของดอกมะเขือ ซึ่งมีลักษณะเป็นกระเปาะกลมสีขาว เมื่อ
กลัวเห็นแล้วมะเขือก็ทำให้ส่วนที่แยกออกกลับเข้าไปติดกัน
เป็นอย่างเดิม แล้วอธิบายต่อไปว่า

“รอบ ๆ เกสรตัวเมีย เธอจะเห็นปุ่มเรียวยาวสีเหลืองหลายอัน
ปุ่มสีเหลืองเหล่านี้คือ อับละอองเกสรตัวผู้ หรือ อับเรณู เมื่อดอกแก่

ส่วนประกอบของดอก

อับนี้จะแตกออก เธอคอยดูให้คืบะฉันจะทำให้ดู แล้วบอกว่าเธอเห็นอะไร”

กล้วยจ้องเขม็งอยู่ที่เกสรของดอกมะเขือ

“ฉันเห็นผงเล็ก ๆ สีเหลืองปลิวออกมา” กล้วยร้องขึ้น

มะเขืออธิบายต่อไปว่า “นั่นแหละคือละอองเกสรตัวผู้หรือเรณูที่เธออยากเห็น เป็นผงสีเหลืองบรรจุอยู่ในอับละอองเกสรตัวผู้ซึ่งอยู่ตอนปลายของก้านเกสรตัวผู้ทุกก้าน ดอกไม้บางชนิดมีก้านเกสรตัวผู้ยาว แต่บางชนิดก็มีก้านเกสรตัวผู้สั้น อย่างเช่นฉัน ถ้ามองจากภายนอก เธอจะไม่สามารถมองเห็นก้านเกสรตัวผู้ได้เลย ต้องแหวกอับละอองเกสรตัวผู้ออกดูหรือแยกส่วนโคนของดอกออกอย่างที่ผมทำให้เธอดูตอนแรก จึงจะเห็นก้านเกสรตัวผู้ได้”

กล้วยฟุ้งคำอธิบายของดอกมะเขือด้วยความสนใจ แล้วจึงเอ่ยขึ้นว่า “ภายในดอกไม้มีอะไรดังหลายอย่างที่ฉันไม่เคยรู้เคยเห็นมาก่อน ฉันเลยคิดว่าดอกไม้มีแค่กลีบสวย ๆ และกลิ่นหอม ๆ เท่านั้นเอง”

ทานตะวันซึ่งเงิบอยู่นานเอ่ยขึ้นว่า “กลีบดอกเป็นเพียงส่วนหนึ่งของดอกเท่านั้นเอง ส่วนใหญ่จะมีสีสวย มีกลิ่นหอม และตรงโคนกลีบมักมีต่อมน้ำหวานด้วย ทั้งนี้เพื่อเอาไว้ล่อแมลงให้มาผสมเกสร ขณะที่ดอกยังไม่บานเต็มที่จะมี กลีบเลี้ยง ปกป้องส่วนต่าง ๆ ของดอกไม้ให้เป็นอันตราย”

กล้วยถามขึ้นว่า “กลีบเลี้ยงเป็นอย่างไรนะ”

“เอ ฉันจะอธิบายอย่างไรดี เธอเคยเห็นดอกกุหลาบที่ยังตูมอยู่ไหม”

กล้วยพยักหน้า ทานตะวันจึงอธิบายต่อไปว่า

“กุหลาบตอนที่ยังตูมอยู่จะมีกลีบเลี้ยงห่อหุ้มไว้”

“อ้อ กลีบสีเขียว ๆ ไซ้ไหม นี่ก็ออกแล้ว เวลาแม่ทำดอกกุหลาบกระดาษชนิดที่ยังตูมอยู่ แม่ต้องให้ฉันตัดกระดาษสีเขียวไว้ให้แม่แปะลงบนกลีบกุหลาบทุกทีเลย”

“ใช่แล้ว นั่นแหละคือกลีบเลี้ยง” ทานตะวันตอบ

มะเขือเสริมขึ้นว่า “มีดอกไม้หลายชนิดที่เดียวที่มีส่วนประกอบไม่ครบถ้วนทั้งหมด ดอกที่มีส่วนประกอบครบถ้วนจะต้องมี ๔ อย่างเรียงจากข้างนอกสุดเข้าไป ได้แก่ กลีบเลี้ยง กลีบดอก เกสรตัวผู้ และเกสรตัวเมีย”

กล้วยได้ยืนเช่นนั้นจึงแห่เพื่อนทั้งสองว่า

“แล้วเธอทั้งสองล่ะ มีครบถ้วนหรือเปล่า”

กล้วยได้ยืนสองเสียงตอบขึ้นพร้อมกันว่า “ครบซี” แล้ว
ทั้งสามเสียงก็หัวเราะขึ้นพร้อมกัน

“แต่เธออย่าไปเชื่อกานตะวันมากนักนะ” มะเขือบอก

“ดอกเล็ก ๆ ตรงกลาง ๆ ของเขาเท่านั้นที่มีทั้งเกสรตัวผู้และ
เกสรตัวเมีย ส่วนดอกรอบนอก ๆ ไม่มีเกสรตัวผู้หรอก”

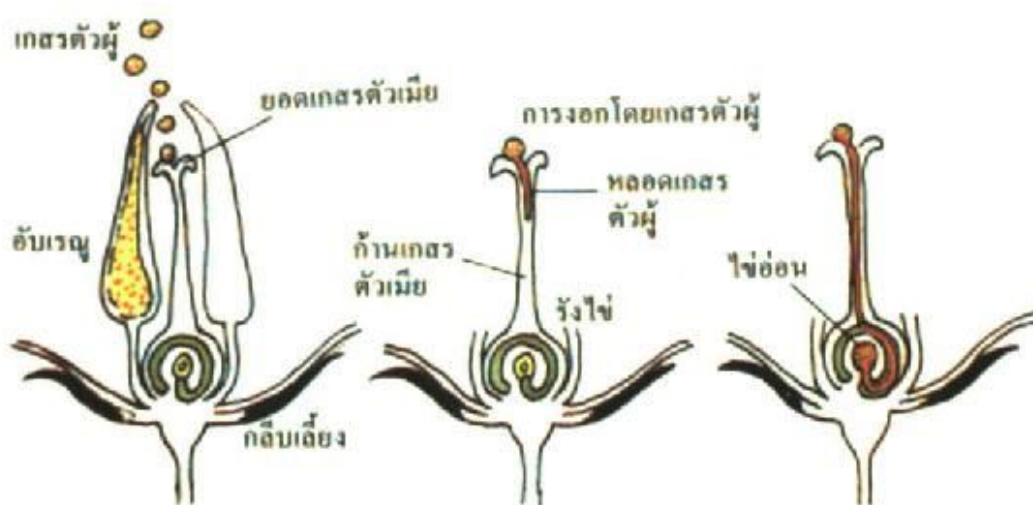
“เอ้อ แปลกดี” กล้วยพูด

มะเขืออธิบายต่อไปว่า “ดอกไม้บางชนิด เกสรตัวผู้และเกสร
ตัวเมียไม่ได้อยู่ในดอกเดียวกัน ดอกหนึ่งจะมีเกสรเพศใดเพศหนึ่ง
เท่านั้น ถ้ามีเฉพาะเกสรตัวผู้ก็เรียก ดอกตัวผู้ ถ้ามีเฉพาะเกสรตัวเมีย
ก็เรียกว่า ดอกตัวเมีย ต้นไม้บางชนิดมีดอกตัวผู้และดอกตัวเมีย
อยู่ต้นเดียวกัน เช่น ต้นฟักทอง แต่บางชนิดก็อยู่คนละต้น เช่น
ต้นมะละกอ”

ทานตะวันอธิบายเพิ่มเติมว่า “ต้นไม้ที่มีแต่ดอกตัวผู้จะไม่มี
โอกาสมีผลเลย ส่วนต้นไม้ที่มีแต่ดอกตัวเมีย ถ้ามีต้นไม้ที่มีดอก
ตัวผู้อยู่ใกล้ ๆ ก็อาจจะมีโอกาสมีผลได้บ้าง”

กล้วยฟังคำอธิบายแล้วเกิดความสงสัยจึงถามขึ้นว่า “การมี
ผลเกี่ยวข้องกับเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียด้วยหรือ”

“เกี่ยวแน่ ๆ” มะเขือตอบ “เพราะผลจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ
มี การผสมเกสร เกิดขึ้น และการผสมเกสรจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมีทั้ง
เกสรตัวผู้และเกสรตัวเมีย”

การผสมเกสร

สีหน้าท่าทางของกล้วย แสดงว่ายังไม่ค่อยเข้าใจคำอธิบายนัก มะเขือจึงอธิบายใหม่ว่า

“เมื่อละอองเกสรตัวผู้หรือเรณูไปตกบนยอดเกสรตัวเมีย จะเกิดการเปลี่ยนแปลงคือเรณูจะเจริญเป็นท่อลงไปผสมกับไข่ในรังไข่ของเกสรตัวเมีย หลังจากการผสมแล้วรังไข่จะเจริญเติบโตกลายเป็นผล ส่วนไข่อ่อนจะกลายเป็นเมล็ด”

“อ้อ ฉันเข้าใจแล้ว” กล้วยเอ่ยขึ้นเมื่อฟังอธิบายจบ

“เธอทั้งสองให้ความรู้ฉันเยอะแยะเลย ชอบใจมาก ฉันยังอยากคุยต่ออีกแต่ฉันต้องไปแล้วนะ เพราะฉันมีเวลาไม่มาก ถ้าฉันมีโอกาสได้มาเที่ยวที่นี่อีก ฉันต้องมากุญกับเธอแน่ ๆ”

“ฉันลาละนะ สวัสดี”

“บ๊ว...บ๊ว... ไปกันเถอะ”

ต้นไม้ใจดี

“บัว ฉันทักหิวแล้วซิ บัวหิวไหม” กล้วยเอ่ยขึ้นหลังจากเดินกันไปได้สักพักใหญ่ พลังสอດสายสาตาไปรอบ ๆ ด้วยความหวังว่าคงจะเห็นอะไรที่พอจะกินได้บ้าง จับพลันกล้วยก็เหลือบไปเห็นมะม่วงต้นใหญ่ต้นหนึ่งมีลูกห้อยระย้าเต็มต้น กล้วยจึงรีบวิ่งไปที่ต้นมะม่วงต้นนั้นทันที พอไปถึงก็ปีนขึ้นไปบนต้นไม้ ตั้งใจว่าจะเก็บมะม่วงกินให้อร่อย แต่ปรากฏว่าดิ่งเท่าไรก็ดิ่งไม่ออก ในที่สุดก็เลยต้องกลับลงมาด้วยความผิดหวัง พอลงมาถึงพื้นดิน ก็บ่นกับเจ้าบัว

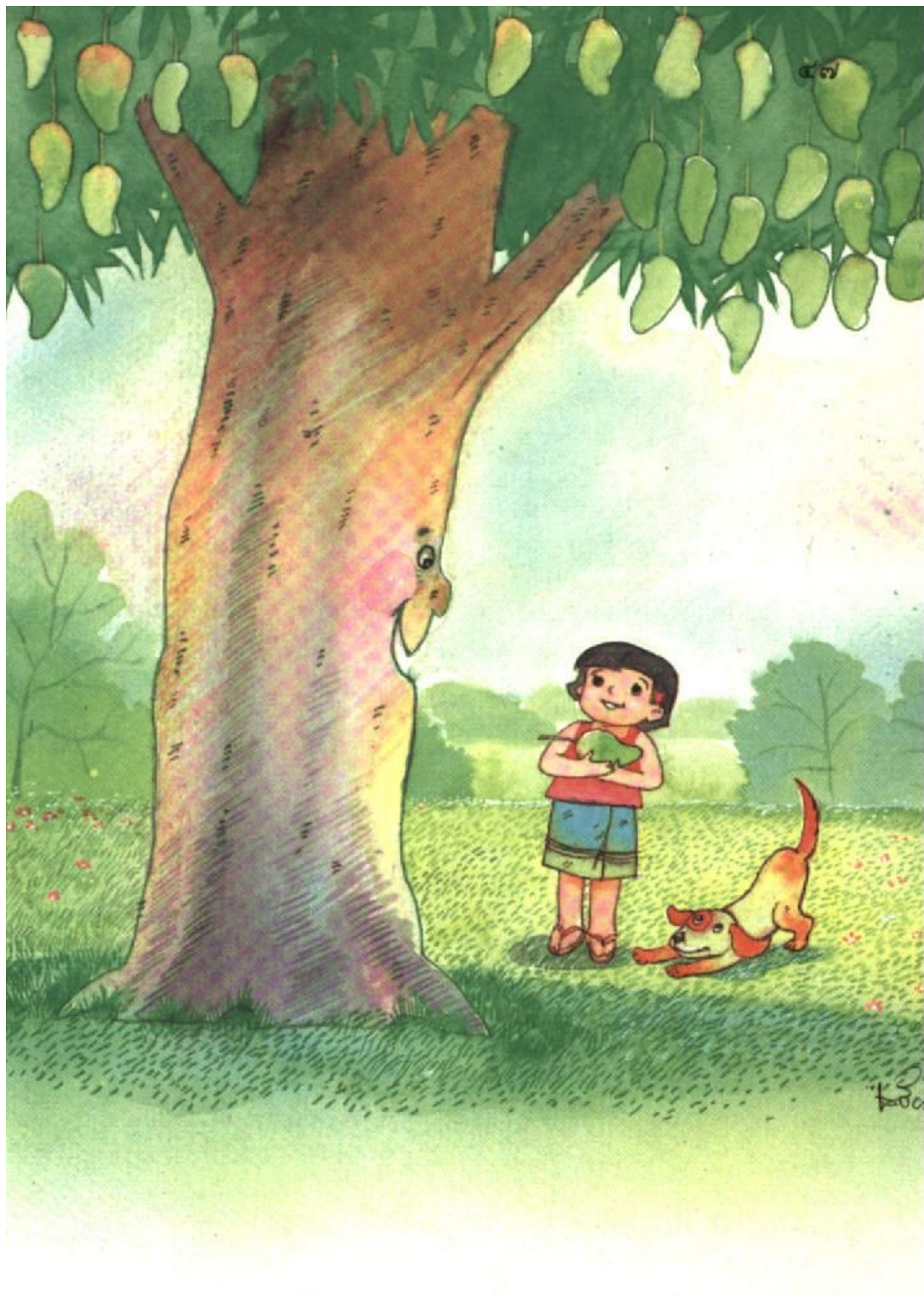
“แปลกจังเลย บัว มะม่วงที่นี้ก้านเหนียวจังเลย ดิ่งเท่าไรก็ดิ่งไม่ออก ไม่เหมือนมะม่วงที่บ้านเราเลยเด็ดง่าย เราเดินต่อไปหาอย่างอื่นกินกันเถอะ”

ขณะที่ทั้งสองกำลังจะออกเดิน ก็ได้ยินเสียงดังคุบข้างหลัง พอหันไปดูก็เห็นลูกมะม่วงกลิ้งอยู่ที่พื้น กล้วยรีบวิ่งไปหยิบทันทีด้วยความดีใจ

ขณะที่กล้วยกำลังกัดมะม่วงกินอยู่นั้น ก็ได้ยินเสียงทัก
“อร่อยไหม”

กล้วยตอบพลาตแทะมะม่วงไปพลาต “อร่อยมาก มันกว่ามะม่วงต้นที่บ้านเสียอีก และไม่ค่อยมียางด้วย แต่ฉันก็ยังระมัดระวังเวลาแทะ เพราะแม่เคยบอกว่ายางมะม่วงกัดปวกได้ ถ้าอยู่ที่บ้านแม่จะไม่ยอมให้ฉันทำเช่นนั้นแน่”

“แต่มะม่วงที่นี้ก้านเหนียว เด็ดยากกว่ามะม่วงที่บ้านไซ้ไหม”

กล้วยได้ยื่นคำถาม จึงตอบว่า

“ใช่จ๊ะ นี่ถ้ามะม่วงลูกนี้ไม่ตกลงมาเอง ฉันคงไม่ได้กินหรอก เพราะเมื่อตะกี้ฉันปีนขึ้นไปเก็บแล้ว แต่เค็ดไม่ออก”

“ฝีมือฉันเองแหละ ฉันเองที่ทำให้ก้านมะม่วงเหนียวจนเธอเค็ดไม่ออก”

“ทำไมล่ะ” กล้วยถามด้วยความสงสัย

“ก็เธอทำไม่ลูกนี้ เอาของของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต”

กล้วยได้ยืงดังนั้นจึงกล่าวคำขอโทษโดยให้เหตุผลว่ากำลังหิวมากจนลืมคิดถึงข้อนี้ไป

“ฉันเข้าใจว่าเธอกำลังหิว ฉันถึงปล่อยมะม่วงให้ตกลงมาให้เธอกินลูกหนึ่งอย่างไรล่ะ”

กล้วยค่อยยิ้มออกเมื่อได้ยินเช่นนั้น

“ขอบใจมากจ๊ะ”

มะม่วงชวนคุยต่อไปอีกว่า

“เธอชอบกินผลไม้ไหม”

“ชอบเป็นบางอย่าง บางอย่างก็ไม่ชอบ อย่างเช่นน้อยหน่าไม่ชอบเลย เมล็ดมากกินลำบาก” กล้วยตอบ

เสียงมะม่วงหัวเราะชอบใจในเหตุผลของกล้วยที่ไม่ชอบกินน้อยหน่า

“เธอควรพยายามกินผลไม้ให้มาก ๆ เพราะผลไม้มีประโยชน์ต่อร่างกาย ให้วิตามิน”

“ถ้าผลไม้ไม่มีเมล็ด ฉันคงชอบกินขึ้นอีกเยอะ”

การงอกของเมล็ด

มะม่วงส่งเสียงดังท้วงว่า

“อ้าว ต้นไม้ก็สูญพันธุ์หมดคนละซิ ไม่รู้ว่าจะแพร่พันธุ์ได้อย่างไร”

กล้วยสวนขึ้นทันที

“ไม่จริงกระมัง ฉันเห็นพ่อปลูกต้นไม้โดยไม่ต้องใช้เมล็ดเลย”

มะม่วงอธิบายอย่างใจเย็น

“นั่นเป็นความสามารถของคนที่ทำทางแพร่พันธุ์พืชด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ใช้การปักชำ การตอน การติดตา การต่อกิ่ง การทับกิ่ง การทาบกิ่ง และเดี๋ยวนี้ยังแถมมีวิธีสมัยใหม่อื่น ๆ อีก ฉันทิ้งในความสามารถของคนจริง ๆ และรู้สึกชอบใจที่ช่วยให้ต้นไม้ไม่สูญพันธุ์ แต่สำหรับพวกฉันเองต้องสร้างเมล็ดไว้ เพื่อว่าเวลาที่เมล็ดตกลงไปในที่ที่เหมาะสม ก็จะสามารถงอกเป็นต้นใหม่ได้”

“ฉันเข้าใจ และเห็นใจในความจำเป็นที่ผลไม้ต้องมีเมล็ดแล้วละ ต่อไปนี้เวลากินน้อยหน้าฉันจะไม่บ่นเลย แต่เอ ฉันยังข้องใจที่หลังบ้านฉันมีกอไผ่ ตอนแรก ๆ กอนิดเดียว เดี่ยวนี้กอเบ้อเริ่มเลย ฉันว่ามันไม่ได้ใช้เมล็ดขยายพันธุ์แน่ ฉันไม่เคยเห็นเมล็ดมันเลย”

มะม่วงแก้ข้อข้องใจว่า “ต้นไผ่ขยายพันธุ์ด้วยการแตกหน่อ ต้นกล้วยก็เหมือนกัน ส่วนอื่น ๆ ของพืช เช่น ใบ กิ่ง ต้น ราก ใช้ขยายพันธุ์ได้เหมือนกันหากว่าพืชชนิดนั้นไม่มีเมล็ด หรือใช้เมล็ดแล้วขยายพันธุ์ได้ไม่ดีเท่าใช้ส่วนอื่น ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดของพืช”

กล้วยรับฟังคำอธิบายด้วยสีหน้าและท่าทางแสดงความเข้าใจแล้ว จึงกล่าวคำขอบใจมะม่วงอีกครั้ง ก่อนจะชักชวนเจ้าบัวเดินทางต่อไป

กลับบ้าน

กล้วยเริ่มคิดถึงพ่อแม่ คิดถึงบ้าน จึงหันมาพูดกับเจ้าบัว
“เรากลับบ้านกันเสียทีดีไหม ฉันคิดถึงพ่อกับแม่แล้วละ”

“เอ แต่ว่าเราจะพบกันได้อย่างไร” กล้วยรำพึงขึ้นด้วย
น้ำเสียงที่แสดงถึงความกังวล

ทันใดนั้นกล้วยก็ยิ้มออก เมื่อต้นแก้วปรากฏตัวขึ้นพร้อมกับ
เอ่ยถามด้วยน้ำเสียงแสดงความเอ็นดู

“อยากกลับบ้านแล้วหรือ”

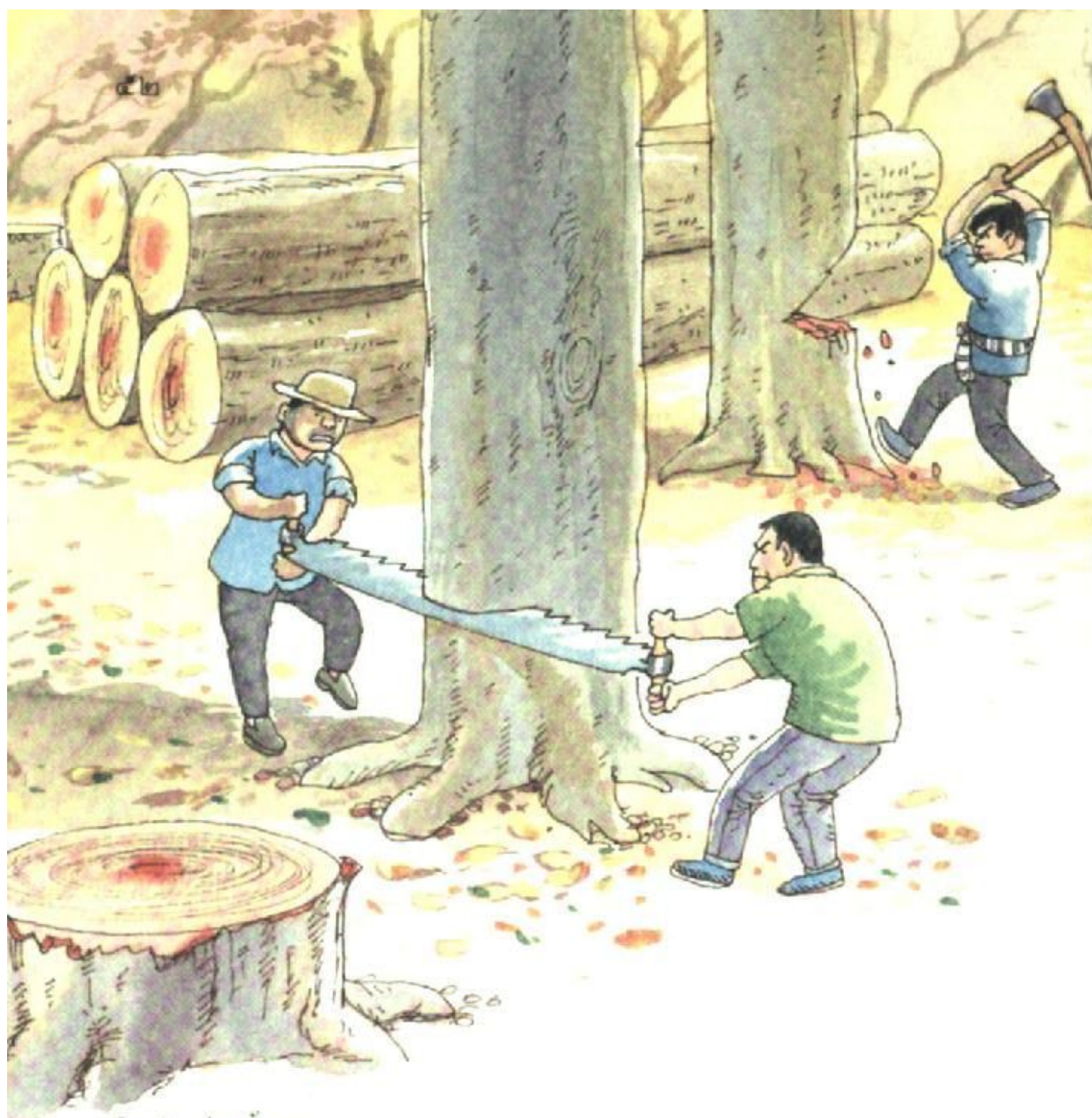
กล้วยรีบตอบทันที “ใช่จะ ต้นแก้วพาฉันกลับบ้านหน่อยซิ”

“ตกลง” ต้นแก้วตอบ “หากลับนี้ เมื่อออกจากเมืองต้นไม้แล้ว
ฉันอยากจะพาเธอไปดูให้เห็นกับตาตัวเองเสียหน่อยว่าคนมีวิธี
ทำลายพวกฉันอย่างไรบ้าง”

“เอาละนะ เธออุ้มเจ้าบัวไว้ให้แน่น ๆ ใช่มืออีกข้างหนึ่งจับ
ฉันไว้ หลับตาเสียแล้วเราก็จะไปกัน”

ต้นแก้วชี้ชวนให้ดูคนกำลังทำลายต้นไม้ด้วยวิธีต่าง ๆ

“โน่นคูชิเธอ ดูวิธีการที่คนทำลายพวกฉัน บางคนก็ใช้วิธี
ตัดซึ่งวิธีนี้ต้นไม้ยังอาจจะมีโอกาสแตกกิ่งออกมาใหม่ได้ ซึ่งถ้าตัด
มาก ๆ ต้นไม้ก็ไม่สามารถแตกกิ่งและโตได้ทันใช้ ต้นไม้ก็อาจหมด
แต่บางคนมีวิธีการที่รุนแรงกว่านั้นอีกคือขุดส่วนโคนหรือคอ และ
รากที่อยู่ในดินขึ้นมาตัดทอนแล้วเผาซึ่งวิธีนี้ทำให้ต้นไม้ไม่มีโอกาส
แตกกิ่งออกมาใหม่ได้เลย ฉันไม่เข้าใจเลยว่าพวกนี้เขาคิดอย่างไร

จึงทำเช่นนั้น”

กล้วยไม่รู้จะตอบว่าอย่างไรจึงนิ่งเสีย คั้นแก้วจึงพูดต่อไปว่า
 “คนทำลายต้นไม้ไม่ฉลาดเลย เพราะต้นไม้ให้ประโยชน์
 หลายอย่าง ต้นไม้ใหญ่ ๆ มีรากฝังลึกลงดิน การมีต้นไม้มากก็
 ยิ่งช่วยให้มีรากฝังอยู่ในดินมาก ช่วยทำให้ดินโปร่งเป็นการช่วยกัก
 เก็บน้ำใต้ดินไว้ นอกจากนี้รากยังช่วยยึดดินไว้ให้อยู่กับที่ ไม่ให้

ถูกน้ำฝนเขาจะให้พังทลายลงไปเป็นการช่วยบำรุงรักษาหน้าดิน และช่วยให้แม่น้ำลำคลองไม่ตื้นเขินด้วยดินตะกอน ทำให้การสัญจรทางน้ำสะดวกสบาย นอกจากนี้ป่าไม้ยังช่วยลดความรุนแรงของกระแสน้ำ โดยการช่วยชะน้ำไว้ เป็นการช่วยบรรเทาอุทกภัย เมื่อต้นไม้ตายก็ยิ่งให้ประโยชน์แก่คนอื่นอีกคือ ช่วยให้ดินอุดมสมบูรณ์ โดยอาศัยการผุพังเน่าเปื่อยของซากพืช”

“ฉันเองก็เคยได้รับประโยชน์จากต้นไม้” กล้วยพูดขึ้น “เมื่อก่อนนี้ระหว่างทางจากบ้านไปโรงเรียนมีต้นไม้ใหญ่ ๆ อยู่หลายต้น ฉันและเพื่อน ๆ เคยได้อาศัยใต้ต้นไม้เป็นที่หลบแดดและพักให้หายเหนื่อยเวลาเดินทางกลับจากโรงเรียน หรือเวลาวิ่งเล่นกันมาเหนื่อย ๆ ฉันชอบนั่งเล่นใต้ต้นไม้มากเพราะเย็นสบายดี แต่เดี๋ยวนี้ไม่มีที่ให้หลบแดดและพักเหนื่อยอีกแล้วเพราะต้นไม้ถูกตัดไปหมด”

“นั่นนะซี ต้นไม้ให้ประโยชน์มากมายอย่างนี้แล้ว คนยังชอบทำลายต้นไม้กันอีก” ต้นแก้วเอ่ยขึ้นด้วยน้ำเสียงแสดงความฉุนเฉียว กล้วยรู้ว่าต้นแก้วเริ่มจะอารมณ์ไม่ดี จึงพูดเสียงอ่อย ๆ ว่า “เดี๋ยวนี้ฉันได้ยินว่ามีการปลูกป่า และมีการส่งเสริมให้คนสนใจปลูกต้นไม้กันมากขึ้น”

คำพูดของกล้วยดูเหมือนจะยิ่งทำให้ต้นแก้วอารมณ์เสียยิ่งขึ้น เพราะต้นแก้วร้องโวยวายว่า

“มันจะไปทันกันได้ยังไง ปลูกต้นไม้หลายปีกว่าจะโต คัดต้นไม้เดี๋ยวเดียวเดี๋ยวเท่านั้นเอง แต่ก็ยังดีกว่าไม่ทำอะไรเสียเลย ได้แต่ทำลายอย่างเดียว ไม้ไผ่ ไม้ไผ่”

กล้วยพยายามคิดหาทางว่าจะช่วยให้ต้นแก้วมีอารมณ์ดีขึ้น
มาได้อย่างไร ในที่สุดก็คิดได้จึงชักชวนให้ต้นแก้วผ่านไปทาง
โรงเรียนของตนเพราะโรงเรียนของกล้วยเป็นโรงเรียนที่มีกิตติศัพท์
เลื่องลือว่ามีต้นไม้งามมาก เนื่องจากปลูกไว้อย่างเป็นระเบียบ
และได้รับการบำรุงและการรักษาเป็นอย่างดี โดยครูแบ่งนักเรียนชั้นโต
เป็นกลุ่ม ๆ ให้แต่ละกลุ่มดูแลรักษาต้นไม้ ต้นไม้ที่งามสะพรั่งอยู่
ในโรงเรียนทั้งหมดจึงเป็นฝีมือของนักเรียนทั้งสิ้น ทำให้นักเรียน
เกิดความภาคภูมิใจ นับว่าเป็นการสร้างนิสัยให้เป็นคนรักต้นไม้
ได้วิธีหนึ่ง เมื่อต้นแก้วเห็นเช่นนั้นจึงมีอารมณ์ดีขึ้นทำให้กล้วย

สบายใจไปด้วย

หลังจากคันแกว่พากล้วยออกจากโรงเรียนได้เพียงชั่วอึดใจเดียว กล้วยก็รู้สึกเหมือนตนเองกระโดดคู้บจากที่ใดที่หนึ่งลงมาที่พื้นดิน จึงล้มตาคืน

“เอ๊ะ นี่ที่ไหนนะ แลดูคุ้น ๆ” กล้วยคิดในใจ เมื่อเหลียวไปรอบ ๆ ก็จำได้ว่าเป็นบ้านของตนเองจึงร้องขึ้นด้วยความดีใจ

“บ๊ว... เรามาถึงบ้านแล้ว ไชโย ดีใจไหม” กล้วยจับสองขาของเจ้าบัวกระโดดไปรอบ ๆ ขณะนั้นก็รู้สึกเหมือนกับว่ามีอะไรหล่นลงมาจากพื้น กล้วยก้มลงดูจึงเห็นว่าเป็นช่อดอกแกว่สีแดงที่เหี่ยวแห้งแล้วนั่นเอง กล้วยปล่อยเจ้าบัวแล้วก้มลงหยิบดอกแกว่ช่อนั้นถือไว้ หันไปมองต้นแกว่ก็เห็นมันยืนต้นสงบนิ่งเต็มไปด้วยดอกสีขาว สะพรั่งเต็มต้นเหมือนที่เคยเห็นเป็นปรกติทุกวัน ในใจก็หวนนึกถึงเรื่องสนุก ๆ และคืนเดือนที่ผ่านมา

ทันใดนั้นกล้วยก็ได้ยินเสียงแม่เรียก

“กล้วย กล้วย กลับเข้าบ้านได้แล้วจะ จะได้อาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้าเตรียมตัวไว้รับพ่อ ประเดี๋ยวพ่อก็จะกลับมาแล้ว”

เสียงเรียกของแม่ทำให้กล้วยสะดุ้ง จึงพูดกับต้นแกว่ขึ้นว่า

“ขอบใจเธอมากนะจ๊ะที่พาฉันไปเที่ยวเมืองต้นไม้ ฉันจะไม่มีวันลืมเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับฉันเลย จะรักษาสัญญาที่ว่าจะไม่เล่าเรื่องนี้ให้ใครฟัง และจะไม่ลืมเธอเพื่อนที่แสนดีของฉันด้วย ฉันต้องไปละนะ สวัสดีจ๊ะ”

พอพูดจบกล้วยก็วิ่งกลับบ้าน โดยมีเจ้าบัววิ่งตามไปติด ๆ

ผู้เรียบเรียง

นางสาวดวงเดือน อ่อนน่วม

ผู้ออกแบบรูปเล่มและภาพประกอบ

นายเดวิดม ชาชุมพร

ผู้ตรวจ

นางรุจิระ สุกรณ์ไพบูลย์

คณะบรรณาธิการ

นางสุกรณ์ สถาพงศ์

นางสาวพรเพ็ญ ปทุมศิริ

นางสุชาดา วัชรวิทย์

นางสาวยุพิน ธาตุศรี

นายวิริยะ สิริสิงห์

นายปิณฑา ไชยะคำ

นายสมเจตน์ กาฬศิษฐ์

นางสาวจำเริญ ไร่ไทย

นางสาวเพราพรรณ โกมลมาลย์

นางสาวนิตยา สุธีรวิทย์

นายประเทศ สุขสถิตย์

นางสาวกฤษณา รัตนวงศ์

นายสุระ ดามาพงษ์

นางสาวพร้อมเพรา กองชนะ

นางสาวปรางค์ สันธุสอาด

นางรัตนา ฤาชาฤทธิ์

นางสาววิภา อัครธรรม

หัวหน้าคณะบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

บรรณาธิการ

บรรณาธิการ

บรรณาธิการ

บรรณาธิการ

บรรณาธิการ

บรรณาธิการ

บรรณาธิการ

บรรณาธิการ

บรรณาธิการ

บรรณาธิการ

บรรณาธิการ

บรรณาธิการ

บรรณาธิการ

บรรณาธิการ

บรรณาธิการและเลขานุการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑
เรื่อง ด้นแก้ววิเศษ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓-๔ ขึ้น กระทรวง
ศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้
ประกาศ ณ วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๒๘

พ. ร. น.

(นายพจนอม แก้วกำเนิด)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

